

تکافل، مبانی، الزامات و کارکردها

مدرس:
دکتر سید محمد جواد میر طاهر

خلاصه مدیریتی

- در این گزارش به بررسی قراردادهای تکافل در دو بخش پرداخته شده است.
- در بخش اول ضمن بررسی مبانی تکافل، انواع الگوهای آن و سازوکارهای مربوطه در دو قسمت تکافل عادی و خانواده تبیین شده است.
- همچنین در بخش دوم گزارش نیز ابتدا آمارهای جهانی تکافل علی‌الخصوص درآمد تکافل در کشورهای مختلف دنیا در سال ۲۰۲۲ و مقایسه رشد تکافل از منظر عادی و خانواده در دنیا صورت پذیرفته و همچنین در ادامه نیز به وضعیت تکافل در ایران پرداخته شده است.

فصل اول: مبانی تکافل

پیشینه کارگاه

- از اواخر قرن بیستم تلاش‌هایی در جهت اسلامی شدن اقتصاد در جهان اسلام آغاز شد.
- در همین راستا طبق نظر بسیاری از قضات مسلمان، بیمه در اسلام می‌بایست بر پایه تعامل و همکاری متقابل باشد و طبق این اصل، نظام بیمه در اسلام شامل مسئولیت مشترک، غرامت مشترک، منافع مشترک است.

The illustration shows a blue archway containing a heart, a hand holding a coin, a shield with a cross, and a car, symbolizing protection and mutual aid.

Takaful Insurance

['tä-kä-'ful in-'shur-an(t)s]

A type of Islamic insurance wherein members contribute money into a pool system to guarantee each other against loss or damage.

پیشینه کارگاه

ایده تکافل در سال ۱۹۷۶ در کنفرانس "اقتصاد اسلامی" در مکه مطرح شد.

امروزه بیش از ۶۳ شرکت تکافل در دنیا فعالیت می‌کنند.

۳۱ شرکت تکافل در کشورهای عرب، ۱۶ شرکت تکافل در کشورهای مسلمان غیرعرب و ۱۶ شرکت تکافل در کشورهای غیرمسلمان در حال فعالیت‌اند.

شرکتهای تکافل موفق در کشورهای عربی تا ۸ درصد سود سهام داشتند.

بیان مسأله و ضرورت انجام کارگاه

- "تکافل" نه يك رشته بیمه‌ای، بلکه يك نظام بیمه اسلامی است و در عمل به عنوان روشی مبتنی بر ضمانت مشترك اعضای يك گروه در برابر ضرر و زیان‌های احتمالی وارد بر هر يك از آنها مطرح می‌شود .
- چندین سال است که بحث ارائه بیمه تکافل در صنعت بیمه کشورمان مطرح شده اما تاکنون به اجرا نرسیده است. این درحالی است که در دیگر کشورهای اسلامی سال‌هاست که بیمه تکافل اجرایی می‌شود.
- علت ایجاد تکافل به شرح زیر می‌باشد:

عدم اطمینان و احتمالی بودن (شرطبندی)

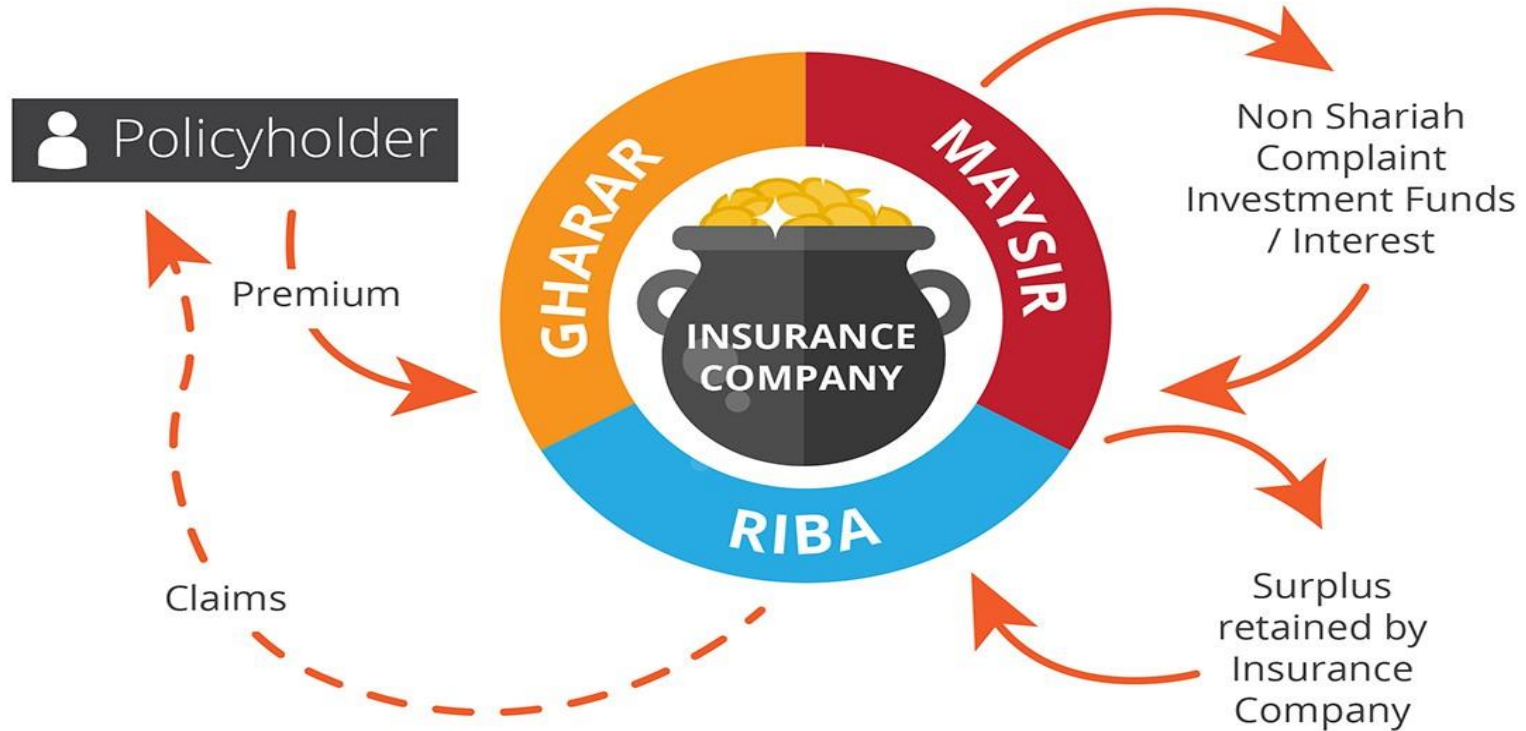
وجود غرر در قراردادهای بیمه‌ای (مشخص نبودن مقدار ضرر و نااطمینانی)

شائبه وجود بهره (ربا)

سرمایه‌گذاری در قراردادهای عدم مطابق با شرع (فیوچرها)

Conventional Insurance Model

RISK - Transferred to Insurance Company
(resulting in Uncertainty & Gambling)

Maysir = قمار
premium = حق بیمه

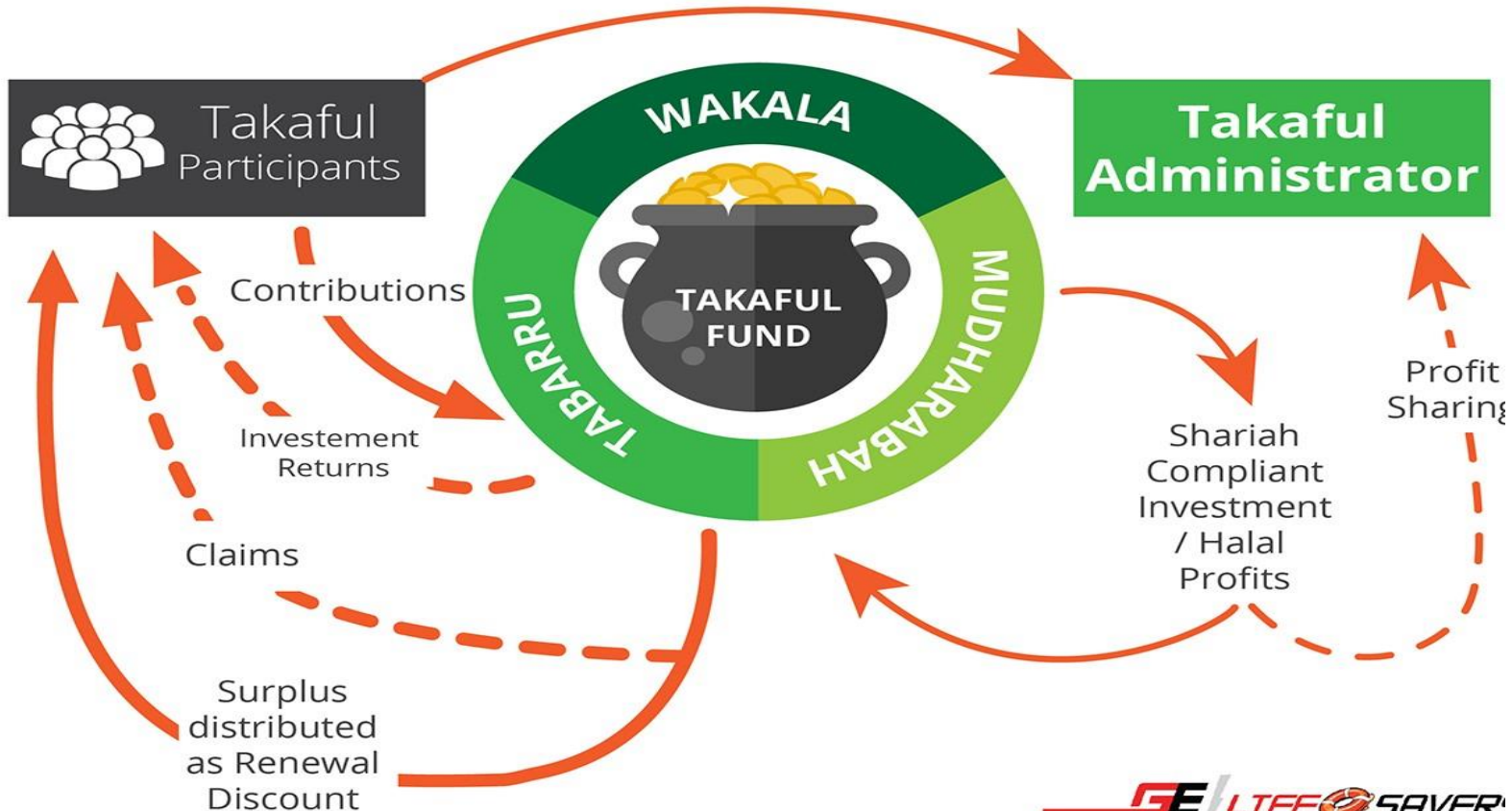

قراردادهای بیمه‌ای تکافل

Takaful - Wakala Model

RISK - Shared between participants
(Removes elements of uncertainty & Gambling)

تفاوت تکافل با بیمه‌های رایج

بیمه‌گذاران در سود یا زیانی که از سرمایه‌گذاری وجوه تکافل در فعالیت‌های اقتصادی می‌شود، منتفع خواهند شد.

طرفین برای امضای قرارداد باید صلاحیت حقوقی (مانند بلوغ و سایر شرایط عقد قرارداد شرعی) داشته باشند.

دارایی‌های تکافل باید در مسیر کسب و کارهای مشروع به کار گرفته شود.

مدیران در ازای فعالیت‌های خود برای اداره تکافل و پوشش دادن هزینه‌های مربوط به فعالیت‌های آن، مبلغ مشخصی از محل درآمد‌های منابع در اختیار خواهند داشت.

ریسک ناشی از سرمایه‌گذاری وجوه تنها متوجه شرکت تکافل نبوده و همه اعضا به اندازه سهم خود از سود یا زیان فعالیت‌ها متأثر خواهند شد.

در پایان سال مالی، اگر مازادی ناشی از فعالیت‌های تکافلی باقی مانده باشد، در میان اعضا تقسیم می‌شود.

تفاوت‌های اساسی بین بیمه مرسوم و تکافل

تکافل	بیمه مرسوم	شرح
		سرمایه‌گذاری
	بنیاد آن بر سود استوار است و با احکام شرعی تطابق ندارد. بنیاد آن بر سود استوار نیست و با احکام شرعی تطابق دارد.	
نظارت بر روند کاری تکافل	ندارد	نظارت شرعی
به همه مشترکین تقسیم می‌شود.	بر اساس رضایت شرکت تقسیم می‌شود.	مفاد
به همه مشترکین تقسیم می‌شود.	از سوی شرکت داده می‌شود.	ضمانت / گارانتی
از سرمایه تکافل پرداخت می‌شود.	از سرمایه شرکت پرداخت می‌شود.	خسارت / غرامت
از سرمایه سهامداران پرداخت می‌شود.	از حق بیمه پرداخت می‌شود.	مصارف اداری
از سرمایه سهامداران پرداخت می‌شود.	از حق بیمه پرداخت می‌شود.	کارمزد بنگاه
کاملاً در تطابق با اوامر و مقررات شریعت	با اوامر و مقررات شریعت اسلامی مطابقت ندارد.	حکم
تبرع و مضاربه	خرید و فروش	نوعیت قرارداد
اداره‌کننده سرمایه	ضمانت‌کننده صادر شده	مسئولیت شرکت

تفاوت‌های اساسی بین بیمه مرسوم و تکافل

شرح	بیمه مرسوم	تکافل
ماهیت کسب و کار	مبتنی بر انگیزه کسب سود است.	مبتنی بر انگیزه حمایت و تأمین رفاه اجتماعی بیمه‌گذار و خانواده اوست.
ماهیت قرارداد	مانند قرارداد بیع است که بیمه‌گر در قبال پوشش ریسک بیمه‌گذار، از او پول دریافت می‌کند.	قراردادی است بین تمام تکافل شونده‌گان برای تقسیم مخاطرات خود و مشارکت در حمایت.
منابع قوانین و مقررات	در نتیجه تجارب کسب و کار، تفکرات بشری، ادبیات قضایی، پایگاه‌ها و فرهنگ آن کشور است.	مبتنی بر وحی الهی (قرآن و سنت) و نظرات و فتاوی شرعی علما و کمیته‌های فقهی موجود در این کشورهاست.
مبتنی بودن بر اصل تعاون	منافع بیمه‌گذار و بیمه‌گر با هم یکی نیست و تعاون واقعی وجود ندارد.	هم بیمه‌گذار و هم بیمه‌گر؛ در کلیه خسارت‌ها شریک می‌شوند و در انتقال مخاطره نیز مشارکت دارند.
شفافیت و افشا	در شرکت‌های بیمه رایج، افشاء و شفافیت وجود ندارد (به جعبه سیاه تشبیه شده‌اند).	شرکت تکافل، اطلاعات را به صورت شفاف در اختیار تکافل‌شونده‌گان قرار می‌دهد و فعالیت‌ها و عملیاتش شفافتر از شرکت‌های بیمه رایج است.

تفاوت‌های اساسی بین بیمه مرسوم و تکافل

شرح	بیمه مرسوم	تکافل
سرمایه‌گذاری وجوه	گاهی اوقات بعضی شرکت‌ها، وجوه را در امور و برنامه‌های غیر شرعی به کار می‌گیرند و از ابزارهای با بهره ثابت استفاده می‌کنند. (خارج از ایران)	وجوه در ابزارهای شرعی که با مبانی مضاربه و وکالت و اجاره و ... کار می‌کنند، سرمایه‌گذاری می‌شود.
التزامات و منافع	بیمه‌گذاران در صورت بروز خطر، کل پولی را که در بیمه‌نامه آمده است، می‌گیرند. اما در صورت رخ ندادن، نمی‌توانند ادعا داشته باشند.	تکافل شونده می‌تواند در صورت بروز خطر، کل مقدار در تعهد تکافل کننده (که از صندوق مخاطره پرداخت می‌شود)، کل موجودی حساب مشارکت کننده و سهم خود از سود کسب شده را تا آن زمان از شرکت بگیرد. اما اگر تا زمان سررسید صبر کرد و خطر پوشش داده رخ نداد، فقط می‌تواند موجودی حساب مشارکت‌کننده و سهم خود را از سود تا آن زمان، درخواست کند.
ارزش بازخريد	اگر بیمه‌گذار بخواهد قبل از سررسید، از بیمه خارج شود، شرکت بیمه به او مقداری پول - که از مجموع پرداختی‌های او به بیمه‌گر کمتر است - پرداخت خواهد کرد.	در تکافل اگر کسی بخواهد خارج شود تمام موجودی حساب شخصی او (حساب مشارکت کننده) به علاوه سهمش از کل سود تا آن موقع به او بازپرداخت می‌شود و متصدی تکافل فقط مقدار ناچیزی بابت رانندگی شرکت و مدیریت وجوه از او کسر می‌کند.
توزیع مازاد منافع	بین منافع بیمه‌گر و بیمه‌گذار تعارض وجود دارد.	بین منافع بیمه‌گر و بیمه‌گذار تعارض وجود ندارد.
حق رأی و حق شرکت در مجمع عمومی	در بیشتر موارد این قبیل تسهیلات برای شرکت کنندگان در برنامه‌های بیمه‌های رایج وجود ندارد.	اعضاء حق رأی و حق شرکت در مجمع عمومی را برای انتخاب هیئت‌مدیره و نیز ملاحظه حساب‌های سالانه و ترازنامه دارند.

ویژگی‌های بیمه تکافل

بیمه‌گران برای مصلحت جمع بین خودشان به طور فعال همکاری می‌کنند.

هر بیمه‌گذار در پیروی از اصول منافع مشترک برای کمک به آن‌هایی که به مساعدت نیاز دارند، حق بیمه خود را می‌پردازد.

سرشکن کردن خسارت‌ها و توزیع مسئولیت بر اساس نظام صندوق مشترک صورت می‌پذیرد.

هدف از این بیمه کسب سود بی‌مورد به هزینه افراد دیگر نیست.

ویژگی‌های بیمه تکافل

اجماع همه فقها و مراجع شیعه و سنی بر شرعی بودن آن

تکافل نسبت به بیمه متعارف با اصول و ارزش‌های اسلامی چون تعدیل ثروت، تداول ثروت، رفاه عمومی، جلوگیری از استثمار و ارتقای روح اخوت همخوانی بیشتری دارد.

تکافل هماهنگی و همخوانی بسیار زیادی با سایر حوزه‌های مالیه اسلامی دارد. به عنوان مثال هم در بانکداری اسلامی و هم در تکافل از سازوکارهای عقود مضاربه و مشارکت بهره گرفته می شود.

تکافل مورد توجه اکثریت اهل تسنن است و لذا وسیله‌ای برای ارتقای سطح مناسبات میان شیعیان و اهل تسنن است.

اثرات مختلف تکافل اقتصادی

اثرات اقتصادی (تعدیل ثروت، تداول ثروت، رفاه عمومی)

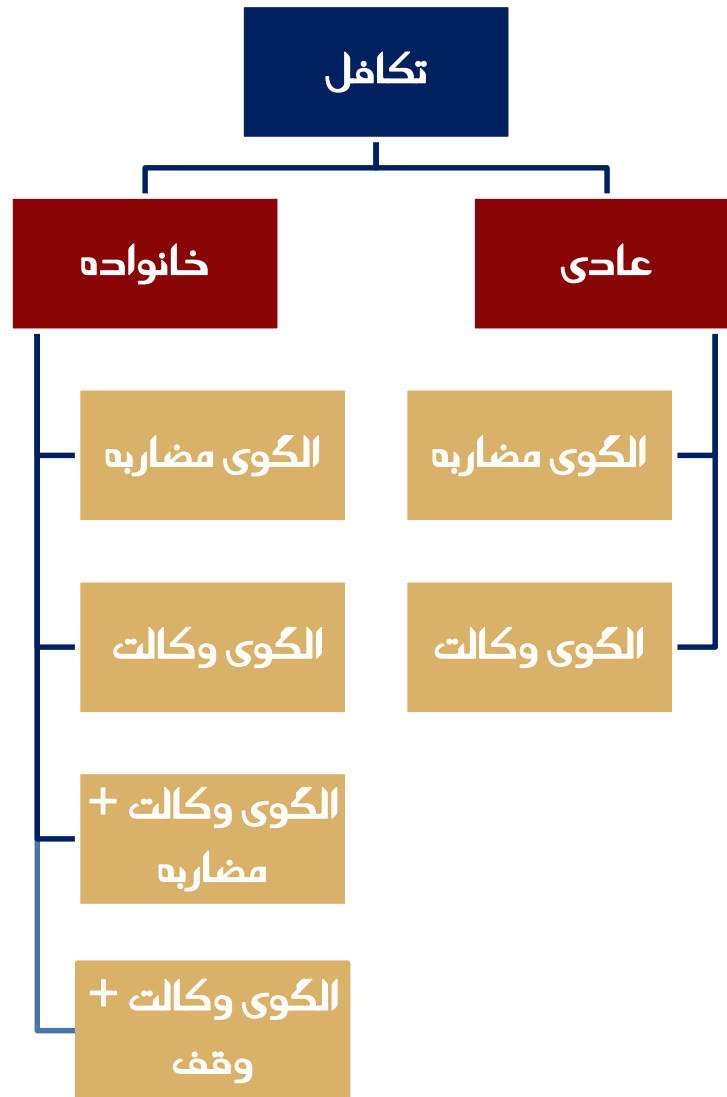
اثرات اجتماعی (جاوگیری از استثمار و ارتقای روح اخوت)

اثرات سیاسی (تقویت رابطه بین امام و مردم و قدرت سیاسی)

اثرات معنوی (تطهیر فرد و محبوب الهی شدن، تقرب الهی، نورانیت فرد و جامعه)

اثرات مختلف تكافل اقتصادى

الگوهای بیمه تکافل

• الگوی مضاربه

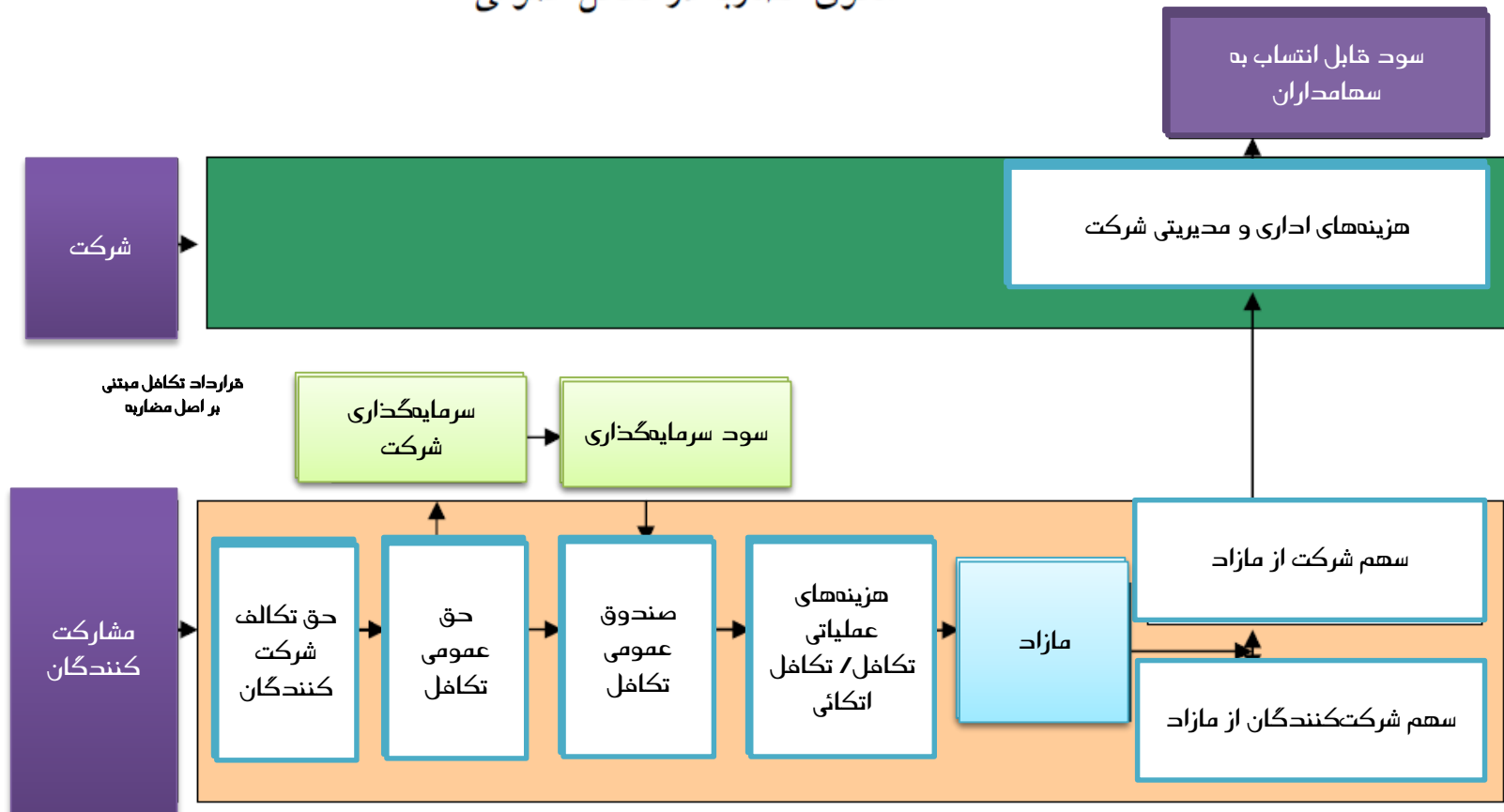
✓ الگو مضاربه بر اساس تقسیم سود و زیان بین شرکت عامل تکافل و بیمهگذار انجام می‌شود. شرکت بیمهگذار در ازای کارهایش سهمی مازاد تعهد و سهمی از سود سرمایه برمی‌دارد.

✓ سهم متناسب در سود بر اساس توافقنامه بین شرکت عامل تکافل و بیمه‌شوندگان تعیین می‌شود.

الگوهای بیمه تکافل

سازوکار عملیات تکافل بر مبنای مضاربه

الگوی مضاربه در تکافل عمومی

الگوهای بیمه تکافل

• الگوی وکاله

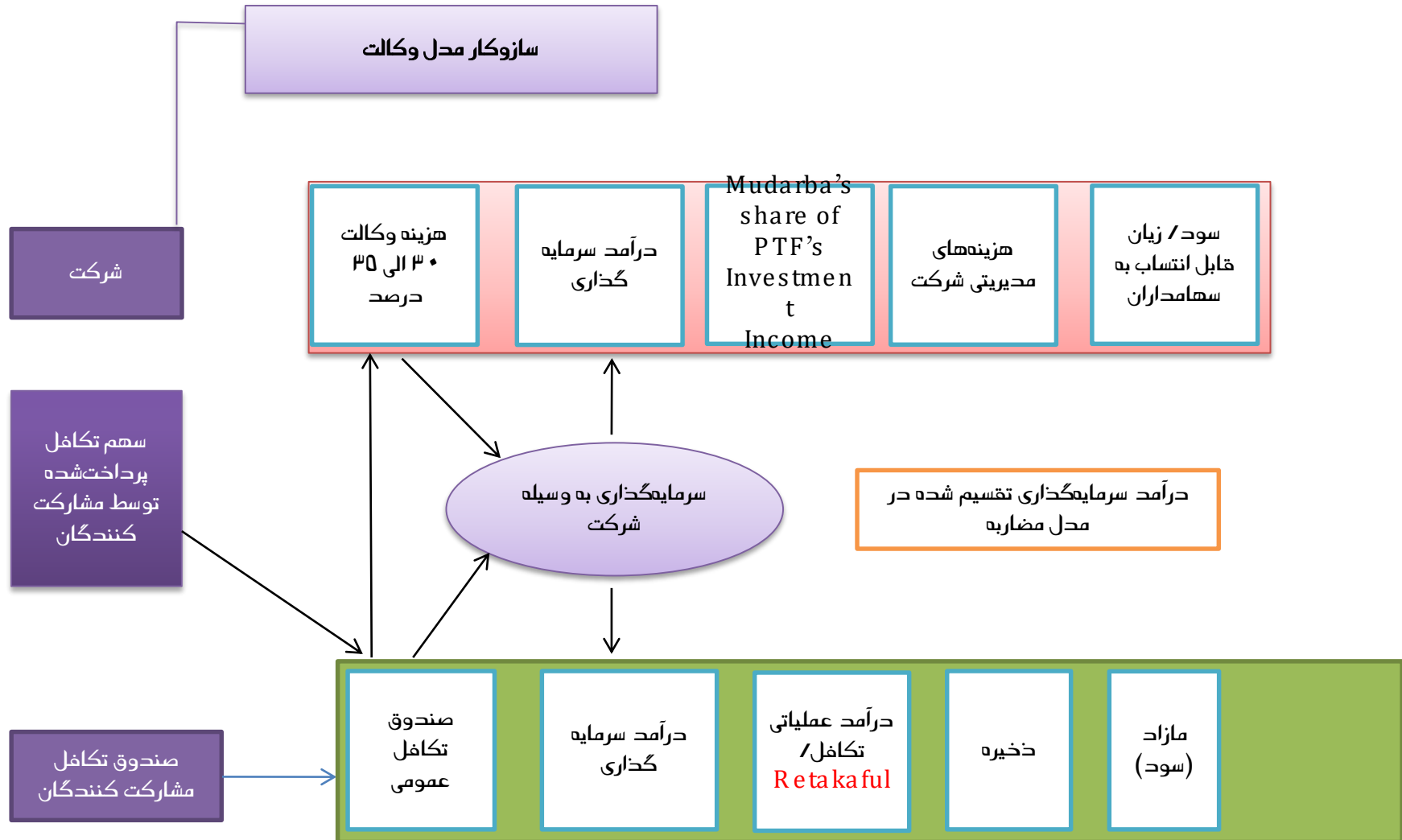
✓ در این مدل حق‌العمل به جای مازاد سود قرار می‌گیرد.

✓ شرکت عامل تکافل به عنوان وکیل بیمه‌گذاران در مقابل دریافت وجهی، به

مدیریت سرمایه بیمه می‌پردازد.

الگوهای بیمه تکافل

تکافل خانواده

در تکافل خانواده حق تکافل تکافل شونندگان به دو بخش تقسیم می‌شود:

بخش عمده این پول به حساب مشارکت‌کنندگان (P A) که متعلق به آنهاست منتقل می‌شود و بخش کوچکتر باقی‌مانده نیز به حساب ویژه تکافل شونندگان (P S A) واریز خواهد شد که این پول برای پرداخت ادعاها و هزینه‌های پذیرهنویسی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

تمام پول حساب‌های P S A و P A در ابزارهای مالی شرعی سرمایه‌گذاری می‌شود. متصدی و تکافل شونده در سود سرمایه‌گذاری پول حساب P A شریک هستند و این سود بر اساس نرخیه که از قبل بر آن توافق شده بین آنها تقسیم می‌شود. پول و سود حساب P S A برای پرداخت ادعاها مورد استفاده قرار می‌گیرد.

تکافل خانواده

گاهی ادعاها و هزینه‌های پذیرمنویسی بیش از میزان پولی است که برای حساب P S A تجویز شده بود که در این مواقع کسری به وجود آمده با برداشت از حساب P A یا پرداخت قرض‌الحسنه به تکافل‌شونده جبران خواهد شد.

در حالتی نیز که ادعاها و هزینه‌های پذیرمنویسی کمتر از میزان پولی است که برای حساب P S A تجویز شده بود، میزان باقی‌مانده (مازاد پذیرمنویسی) بین متصدی تکافل و تکافل‌شوندگان تقسیم خواهد شد. در الگوی تکافل مبتنی بر مضاربه برای افزایش انگیزه متصدی در مدیریت کار آمدتر حساب‌های شرکت، او را در این مازاد پذیرمنویسی شریک می‌کنند.

تکافل خانواده

✓ تکافل خانواده در پی برآورده کردن سه هدف است:

تشویق اعضا به پس انداز منظم

سرمایه‌گذاری وجوه اعضا به نحوی که منطبق با اسلام باشد.

ارائه حمایت و پشتیبانی از بازماندگان اعضا، به کمک منافع تکافل

تکافل خانواده

✓ محصولات و خدمات تکافل خانواده

طرح فردی

طرح رهنی

طرح گروهی

طرح اعتباری

تکافل خانواده

✓ الگوهای رایج تکافل خانواده

مدل مضاربه

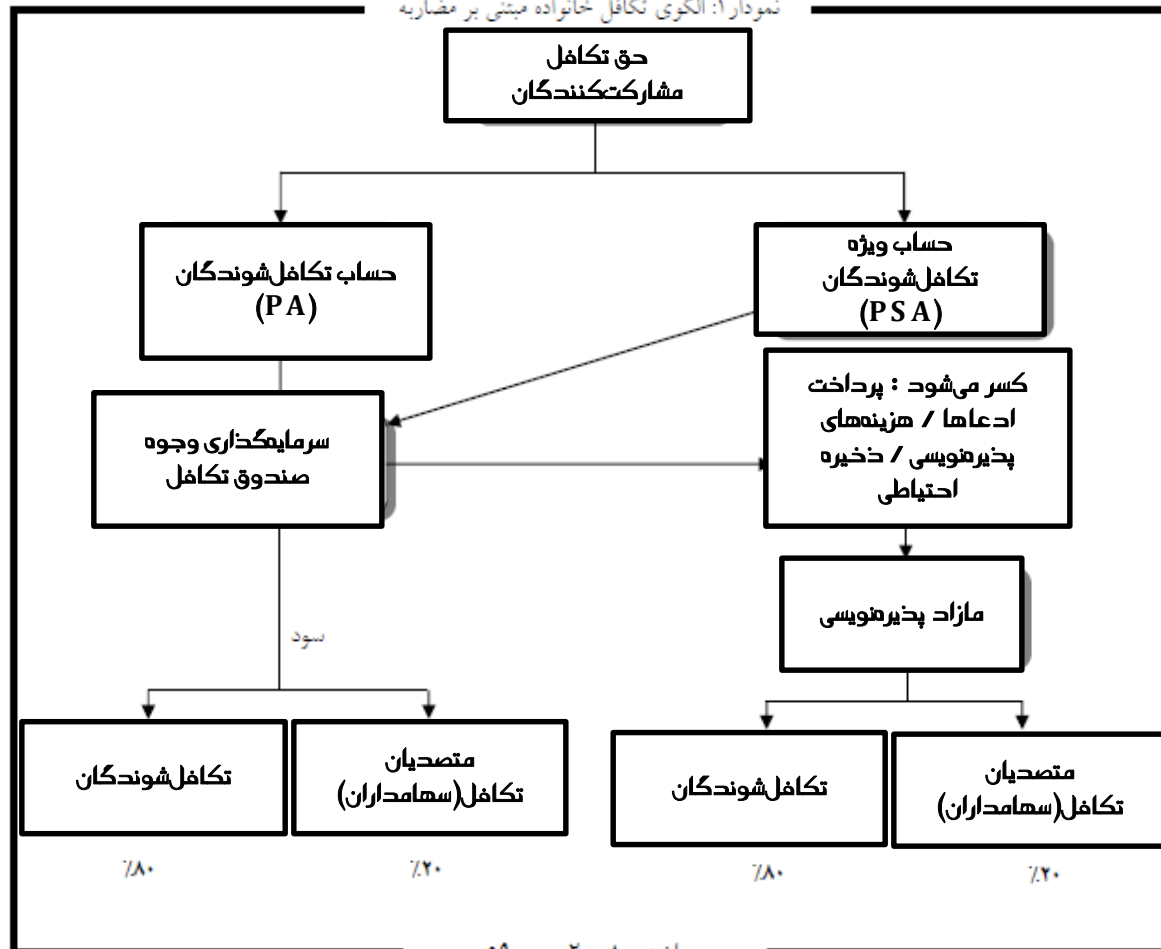
مدل وکالت

مدل وکالت + مضاربه

مدل وکالت + وقف

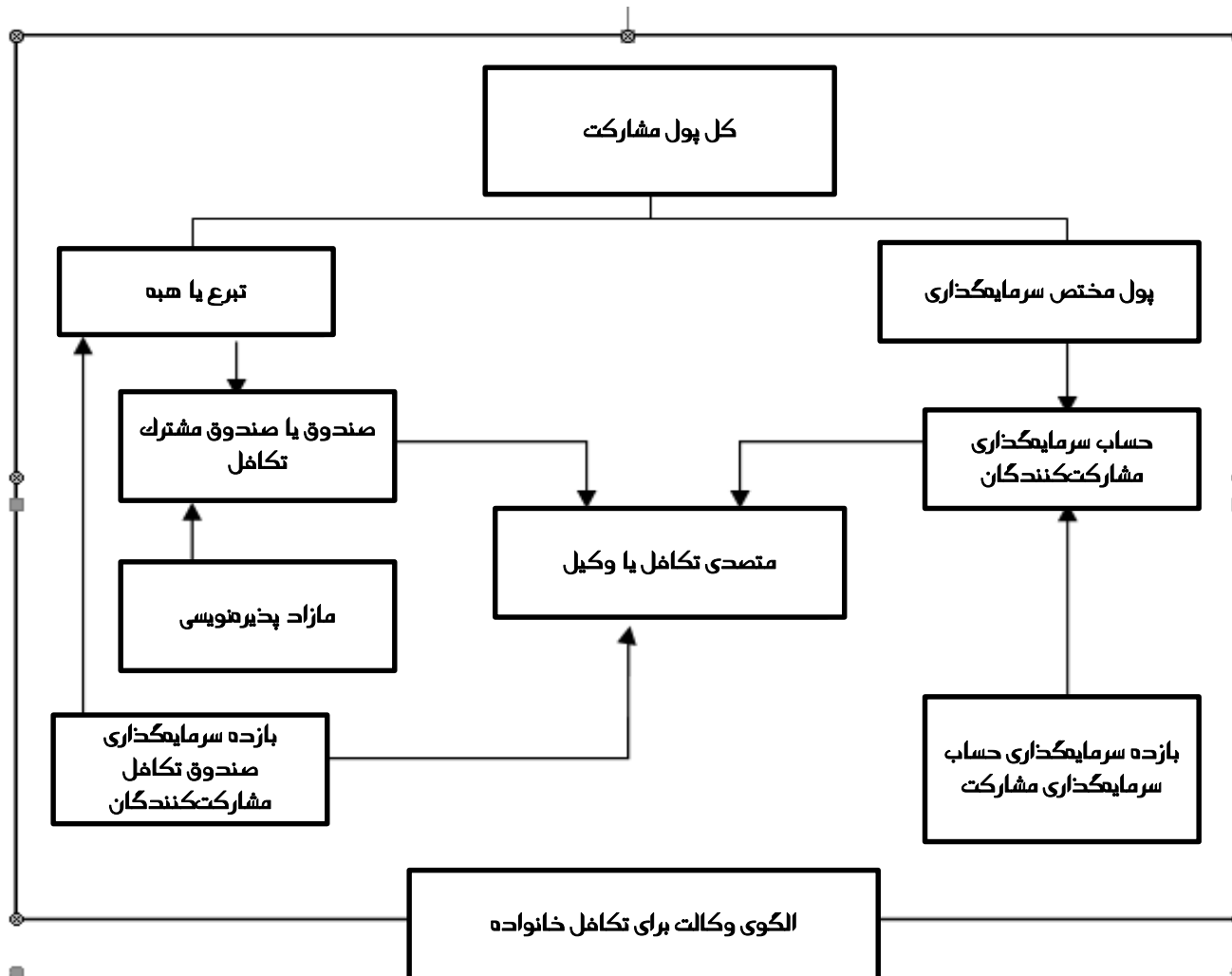
سازوکار تکافل خانواده مبتنی بر مدل مضاربه

نمودار ۱: الگوی تکافل خانواده مبتنی بر مضاربه

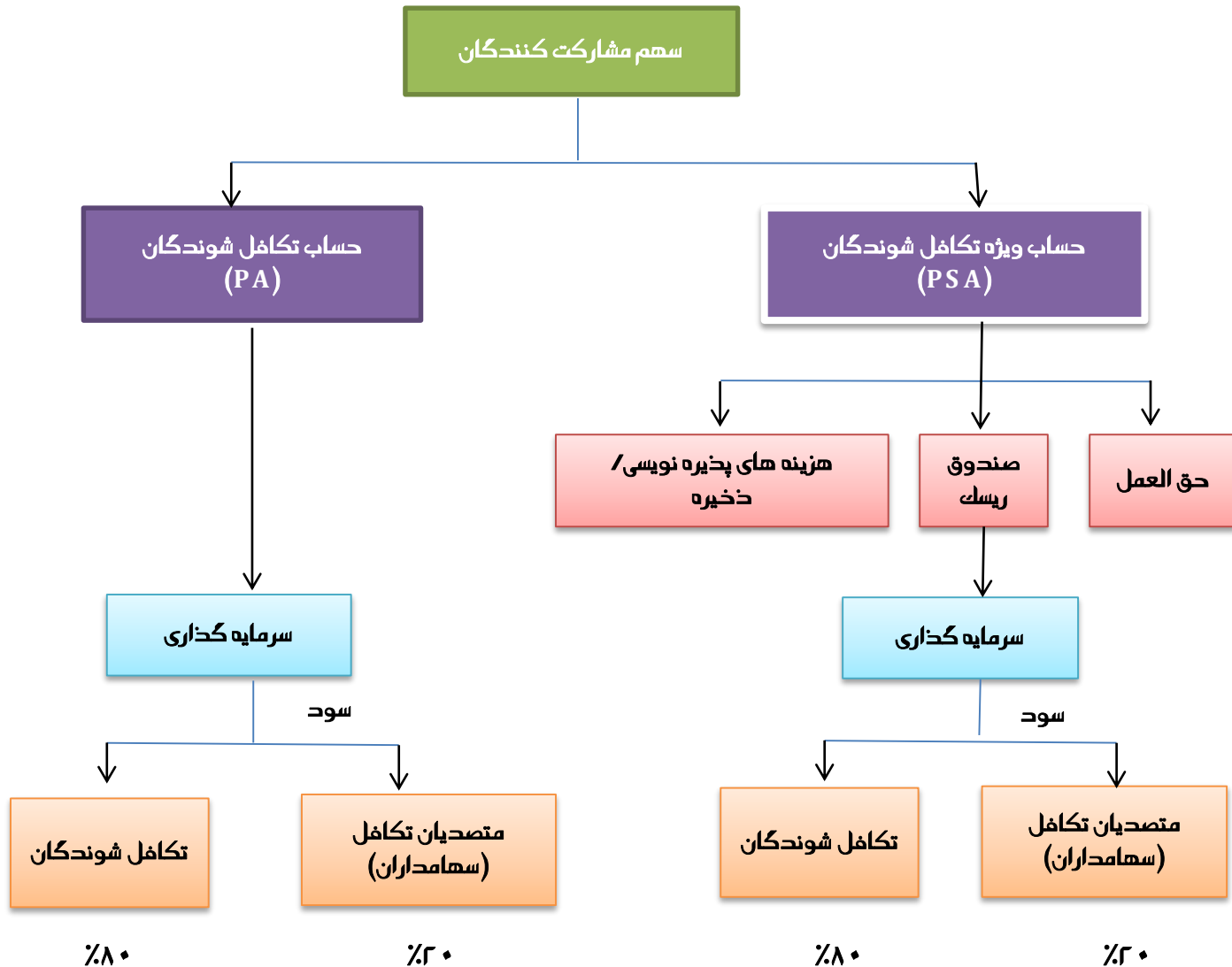

اختر، ۲۰۰۸، ص ۵۹

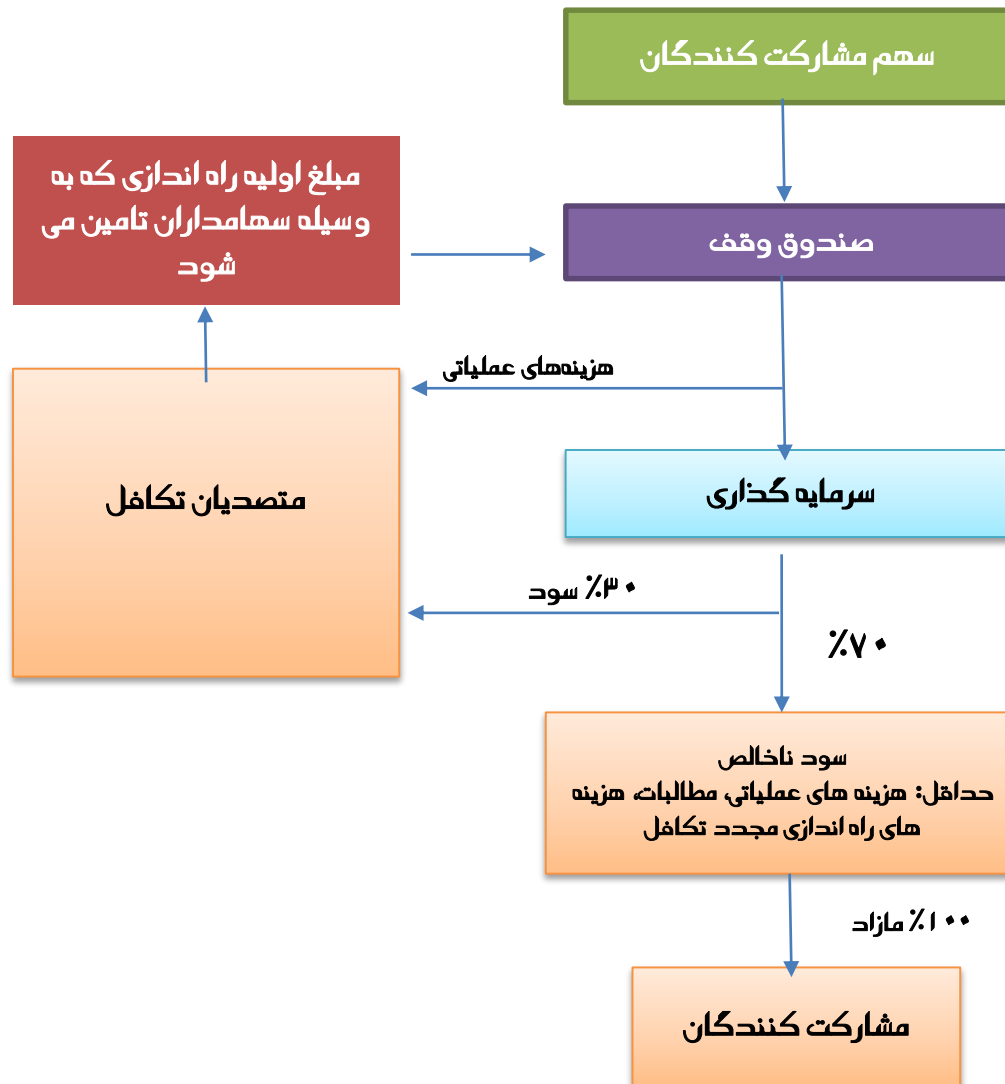
سازوکار تکافل خانواده مبتنی بر مدل وکالت

سازوکار تکافل خانواده مبتنی بر مدل وکالت + مضاربه

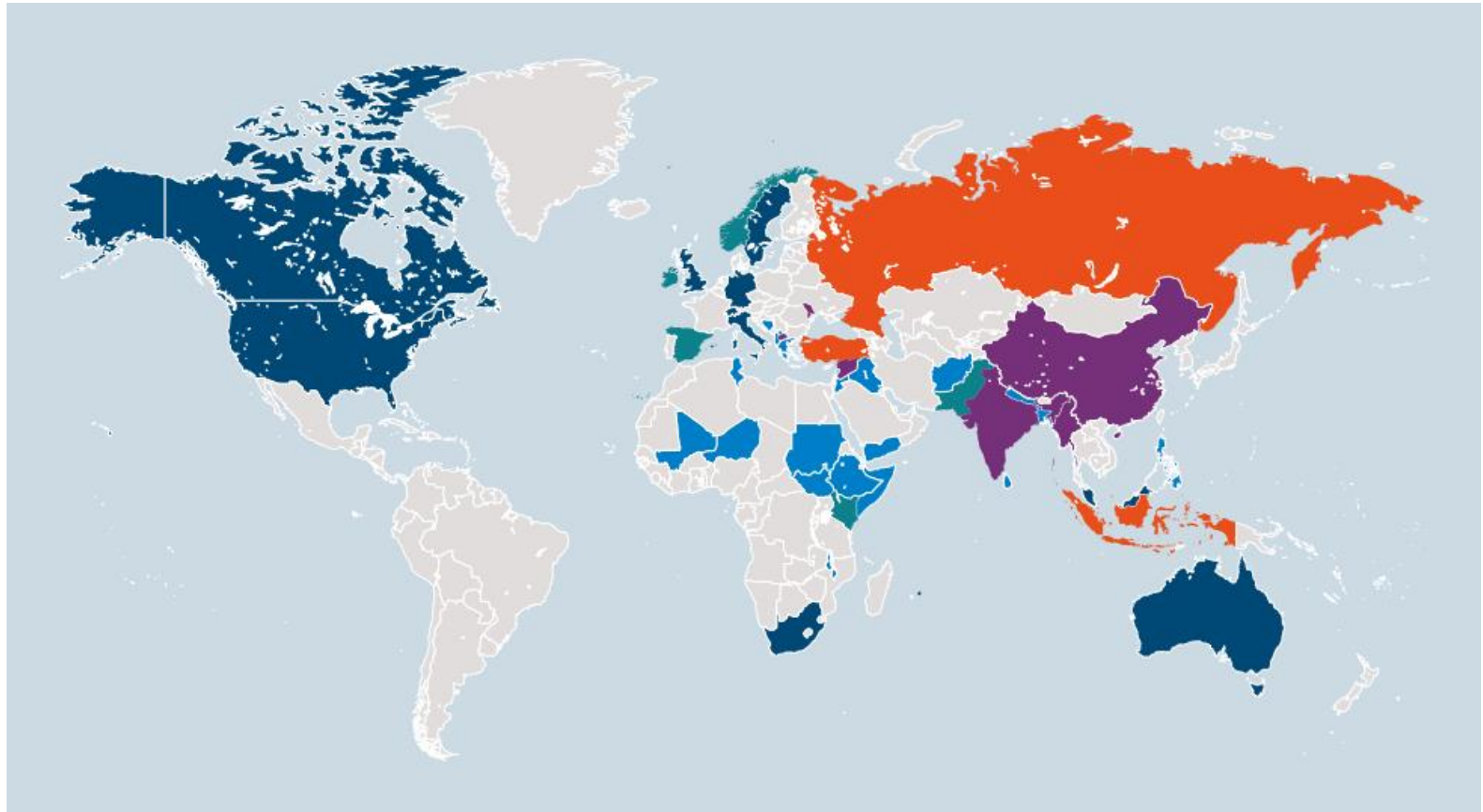
سازوکار تکافل خانواده مبتنی بر مدل وکالت + وقف

فصل دوم: بررسی وضعیت تکافل در جهان و ایران

نمای کلی تکافل در دنیا

✓ در حال حاضر تکافل نه تنها در کشورهای اسلامی، بلکه در کشورهای اروپایی و آمریکایی نیز رواج دارد.

شرکتهای فعال تکافل در کشورهای حاشیه خلیج فارس

Country	First takaful company (1)	Year	First specific takaful regulation	Year
United Arab Emirates	Islamic Arab Insurance Company (SALAMA)	1979	Takaful Regulation Resolution N° 4	2010
Saudi Arabia	Cooperative Company for Insurance (Tawuniya)	1986	Cooperative Insurance Companies Control Law	2003-2005
Bahrain	Bahrain Islamic Insurance Company	1989	Takaful / Retakaful Module	2005
Qatar	Qatar Islamic Insurance Company	1995	Law No. 13 of 2012	2012
Kuwait	Wethaq Takaful and First Takaful	2000	Law No. 125 of 2019	2019
Oman	Al-Madina Takaful	2014	Takaful Law 2016 (Royal Decree 11/2016)	2016

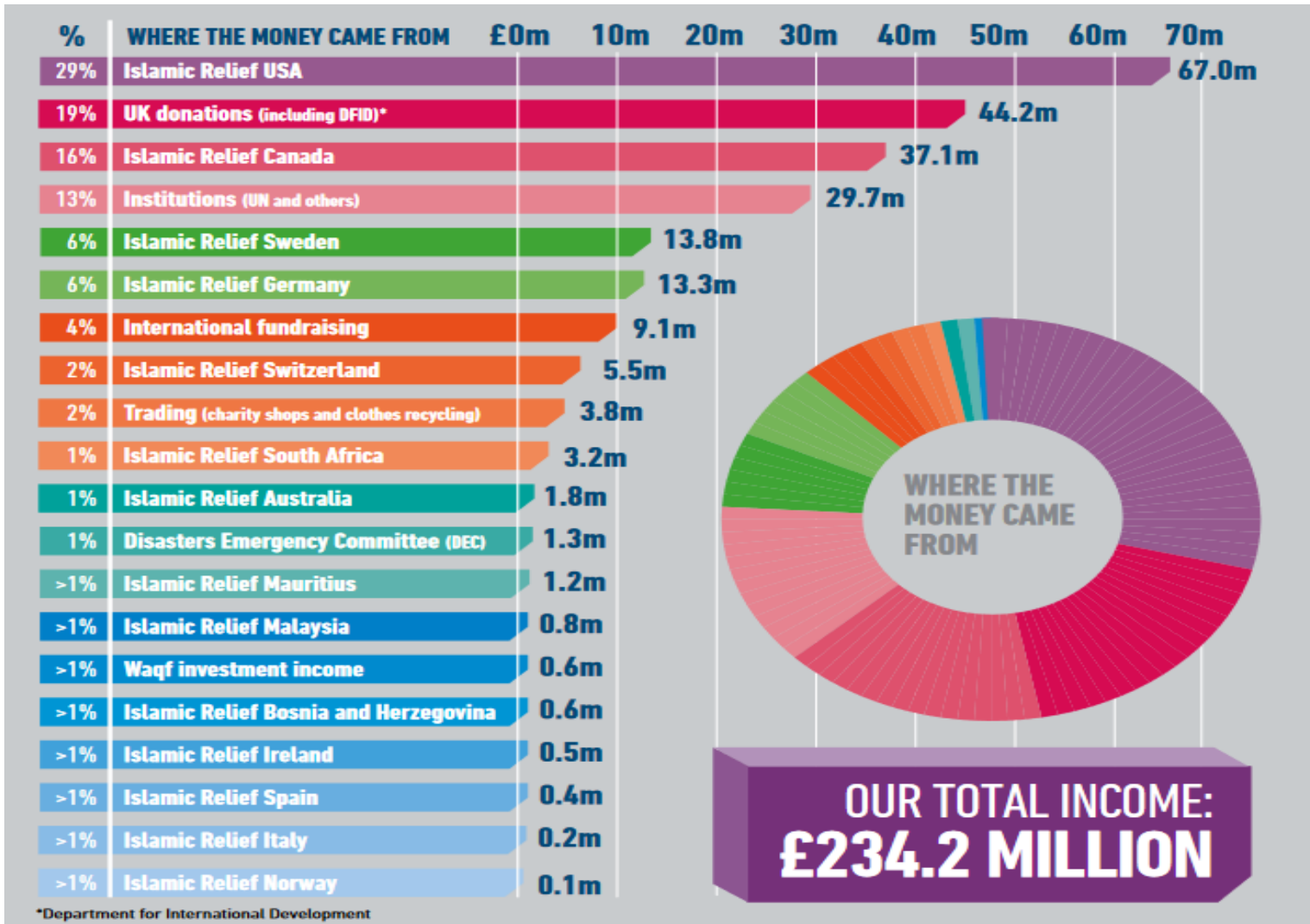

شرکت‌های فعال تکافل در کشورهای خاورمیانه، شمال آفریقا و آسیا

Country	First takaful company (1)	Year	First specific takaful regulation	Year
Lebanon	Al-Aman Trust Insurance	1988	-	-
Jordan	Islamic Insurance Company	1996	Insurance Regulatory Law No. 12 of 2021	2021
Iraq	-	-	Takaful Regulation	2019
Algeria	SALAMA Insurance Company	2000	Executive Decree No. 21-81 of 23 February 2021 setting out the terms and conditions of Takaful insurance.	2021
Yemen	Yemen Islamic Insurance Co.	2001	-	-
Egypt	Egyptian Saudi Insurance House	2002	Decision No. 8 of 2014 on Shariah Governance Decision No. 23 of 2019 for Takaful Regulation	2014 2019
Syria	Al-Aqeelah Takaful Company	2007	-	-
Libya	Takaful Insurance Company	2007	Decision No. 60 of 2021 Regulating Takaful Business	2021
Palestine	Palestine Takaful Company	2008	-	-
Turkey	Neova Sigorta (non life) Katilim Emeklilik ve Hayat (life)	2009 2013	Procedures and Principles of Participation Insurance Business	2017
Tunisia	Zitouna Takaful	2012	Law No. 2014-47 of 24 July 2014	2014
Morocco	Wafa Takaful Attakafulia Assurances Taaouiniyate Taamine Takafuli	2021	Law No 59-13 regulating Takaful business	2019

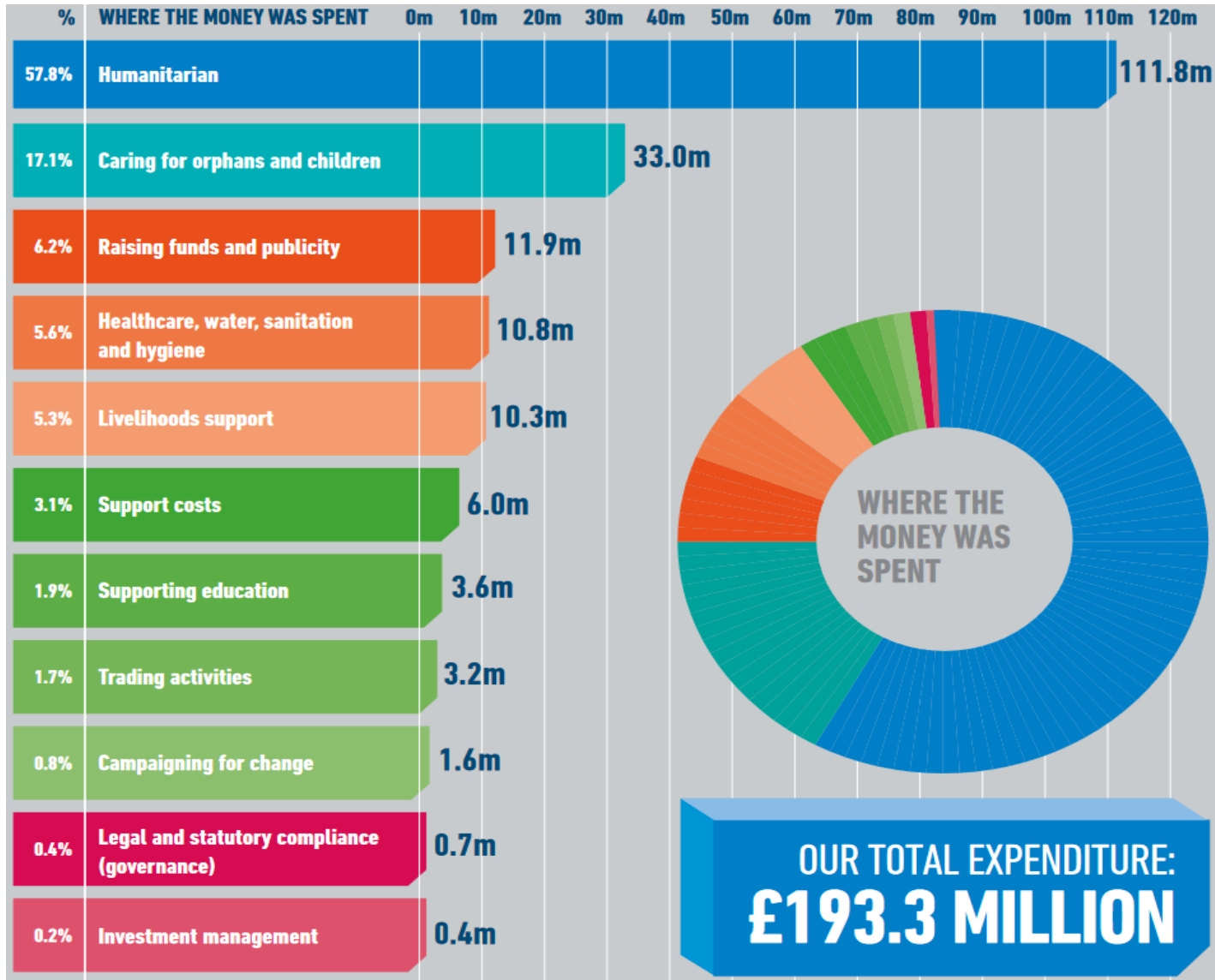

درآمد تکافل در کشورهای مختلف دنیا در سال ۲۰۲۲

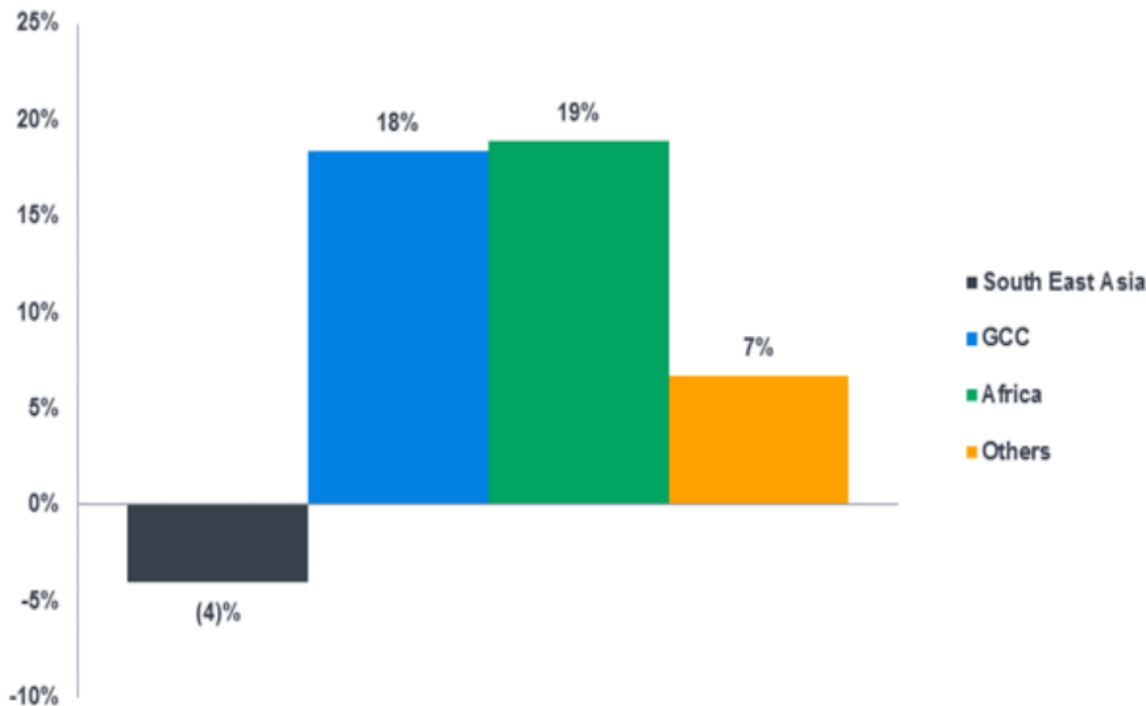

هزینه‌های تکافل به تفکیک موضوع هزینه در سال ۲۰۲۲

رشد تکافل در مناطق مهم ۲۰۱۲-۲۰۱۵

FIGURE 1: TOTAL TAKAFUL COMPOUND ANNUAL GROWTH RATE (CAGR) OF GWC BY KEY REGIONS (2012-2015) (US\$)

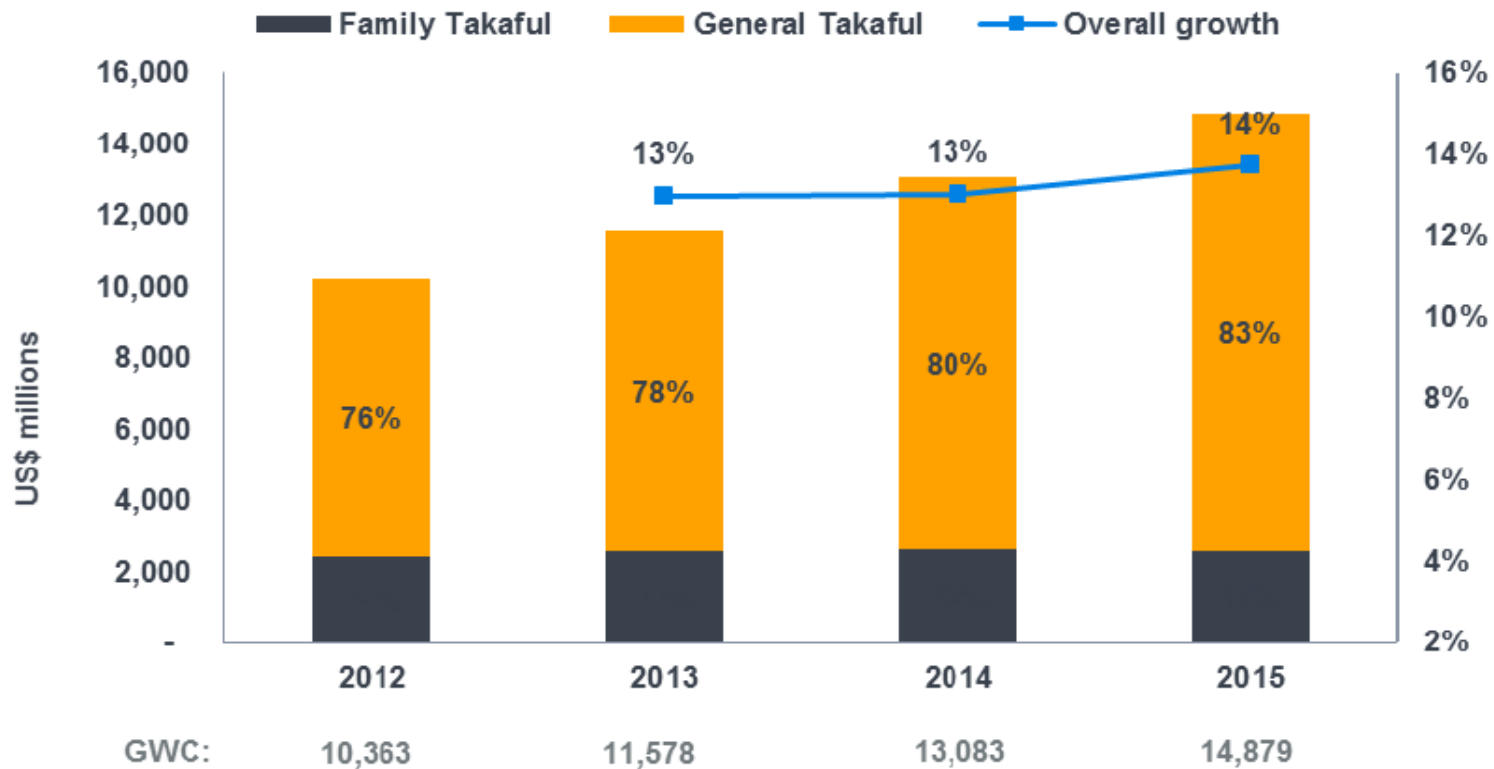

Source: Milliman analysis of industry data

* شایان ذکر است براساس منبع معرفی شده آمار فوق الذکر طبق آخرین گزارش منتشره می باشد.

مقایسه رشد تکافل از منظر عادی و خانوادگی در دنیا

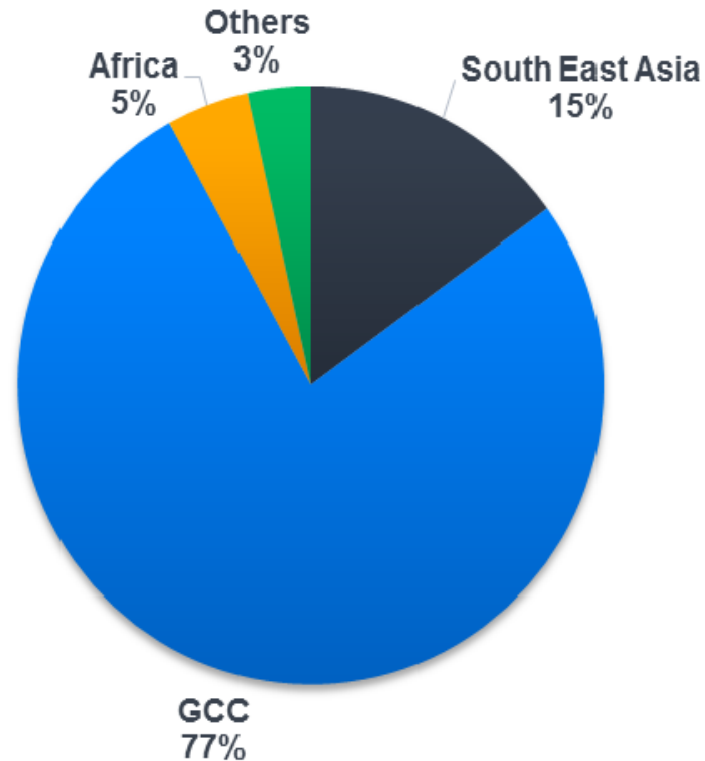
FIGURE 3: GLOBAL TAKAFUL GWC AND GROWTH (US\$)

Source: Milliman analysis of industry data

سهم مناطق مختلف دنیا در جمع تکافل

FIGURE 4: PERCENTAGE OF TAKAFUL GWC BY KEY REGIONS IN 2015 (US\$)

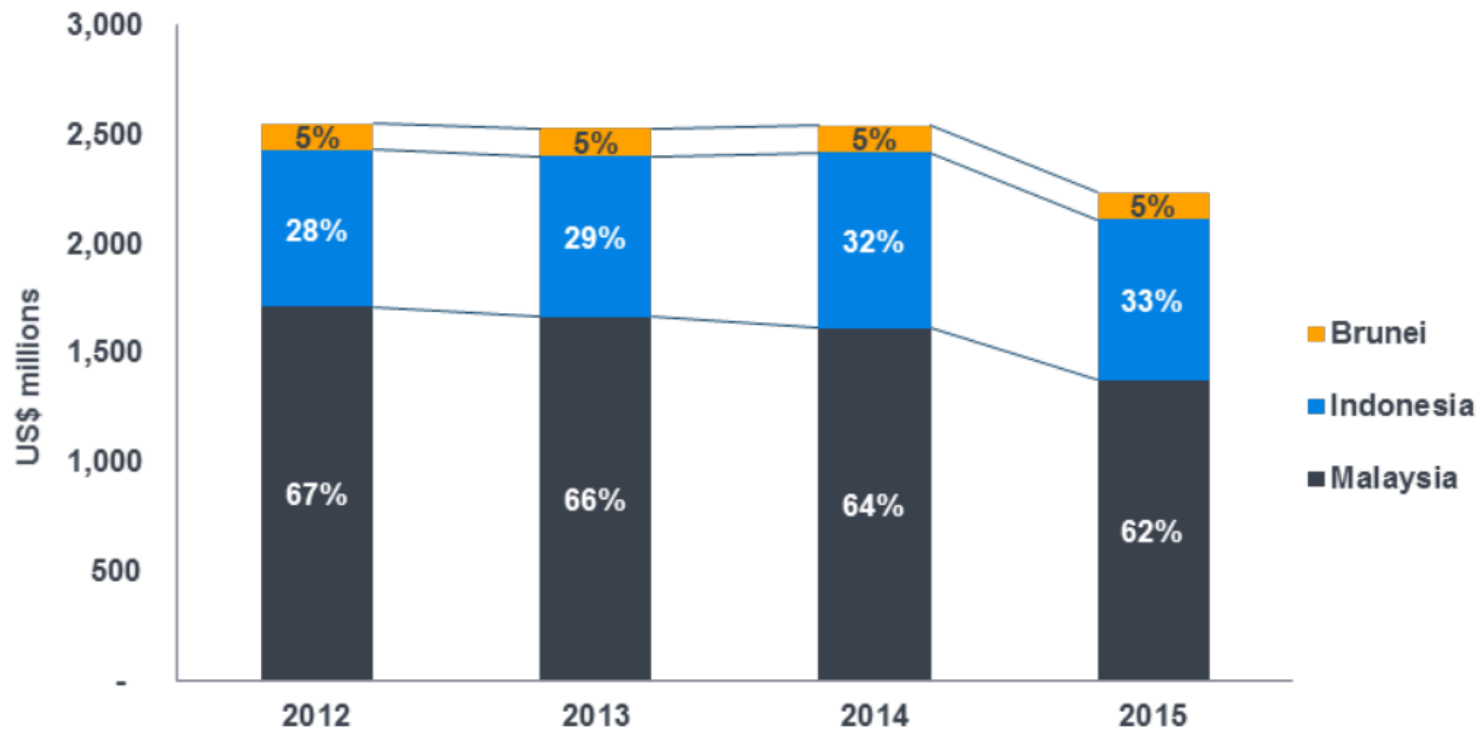

Source: Milliman analysis of industry data. Figures may not be additive due to rounding.

✓ G C C شورای همکاری خلیج فارس با نام کوتاه شورای تعاونی خلیج است که با گردهمایی کشورهای بحرین، کویت، عمان، قطر، عربستان سعودی و امارات متحده عربی به طور رسمی در سال ۱۳۵۹ تشکیل شد.

رشد تکافل در جنوب شرق آسیا

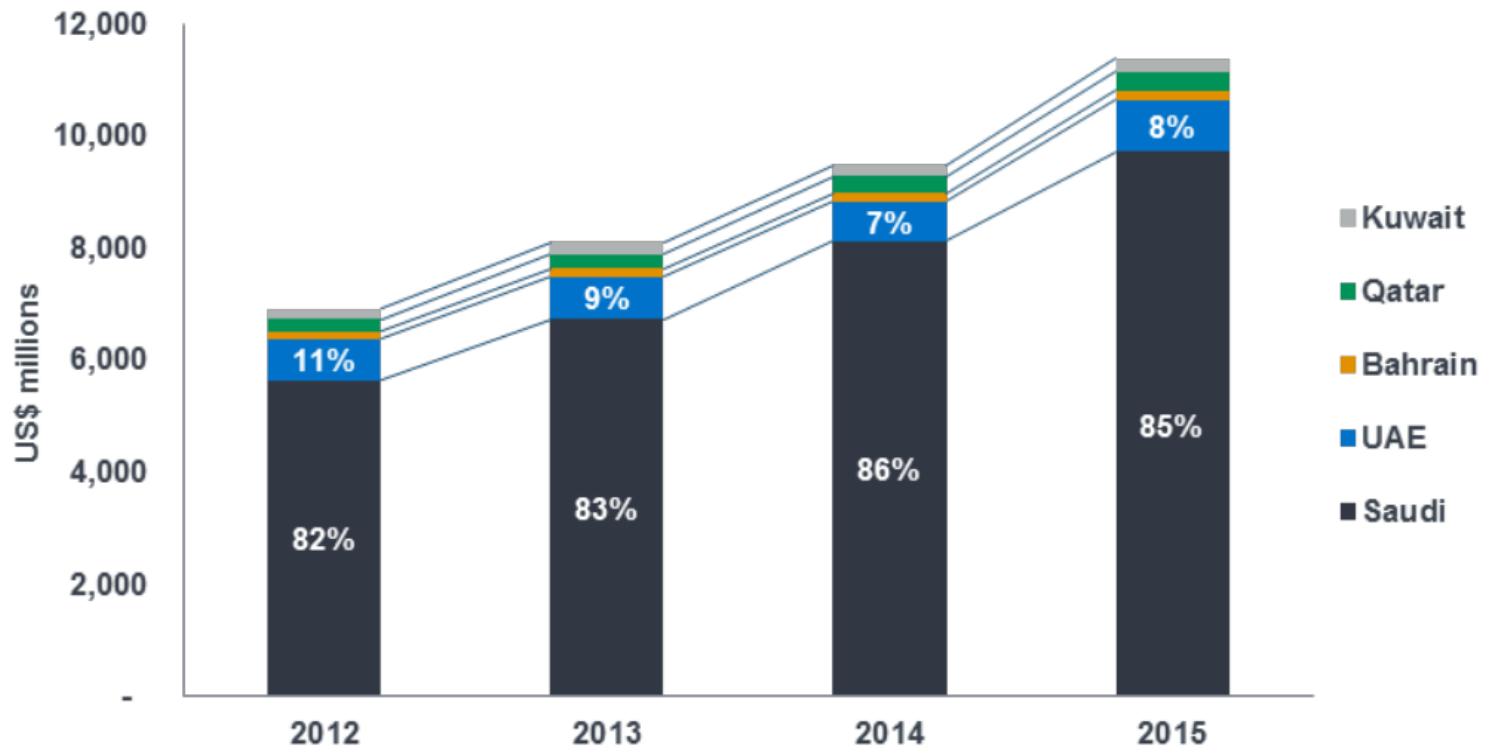
FIGURE 5: TAKAFUL GWC IN SOUTH EAST ASIA (US\$)

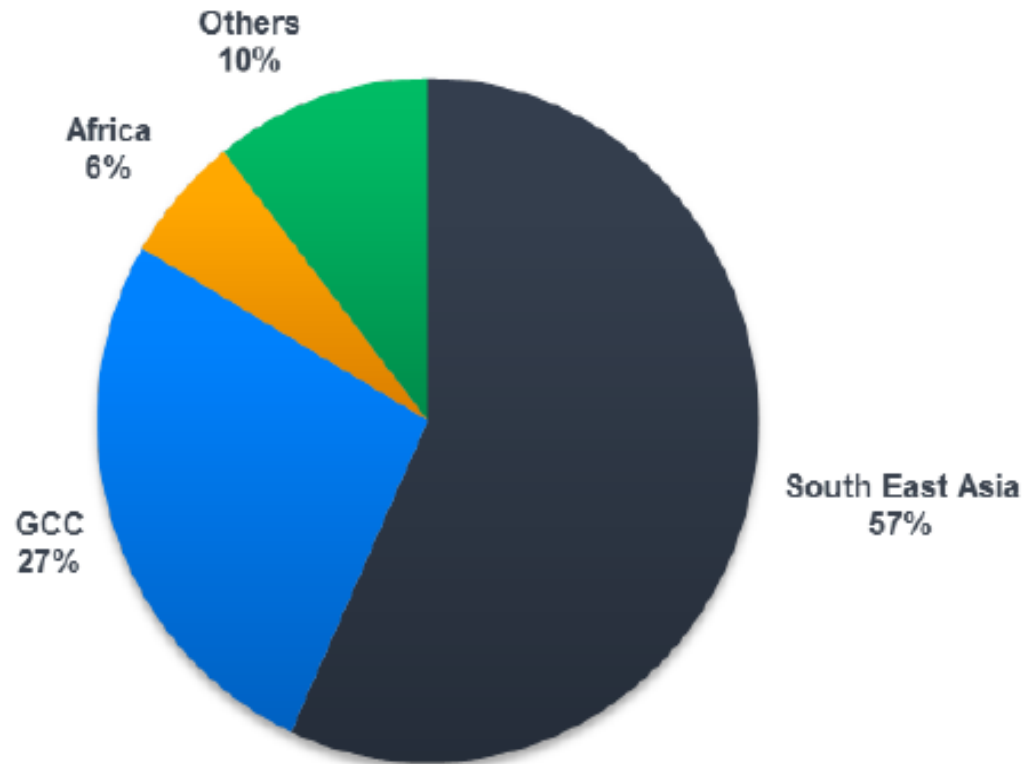
رشد تکافل در GCC

FIGURE 6: TAKAFUL GWC IN GCC (US\$)

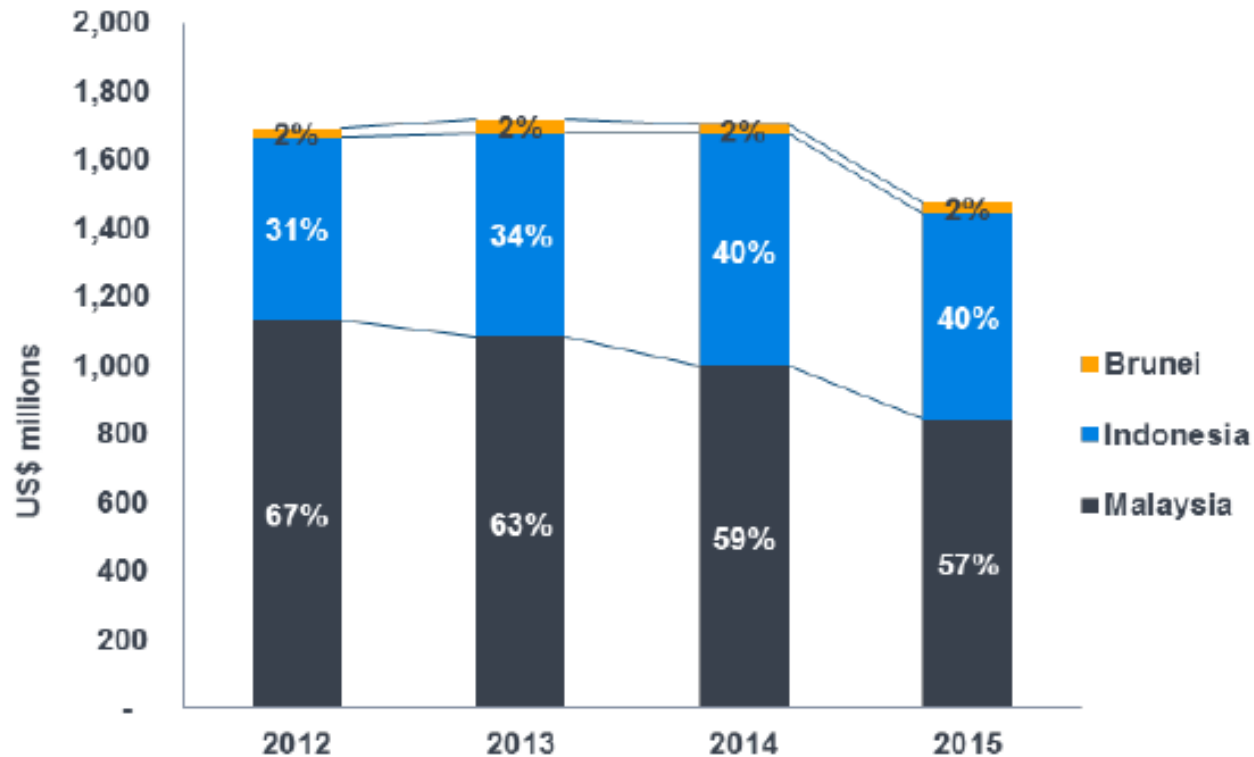
سهم مناطق مختلف دنیا در تکافل خانواده

FIGURE 9: PERCENTAGE OF FAMILY TAKAFUL GWC BY KEY REGIONS IN 2015 (US\$)

رشد تکافل خانواده در جنوب شرق آسیا

FIGURE 10: FAMILY TAKAFUL GWC IN SOUTH EAST ASIA (US\$)

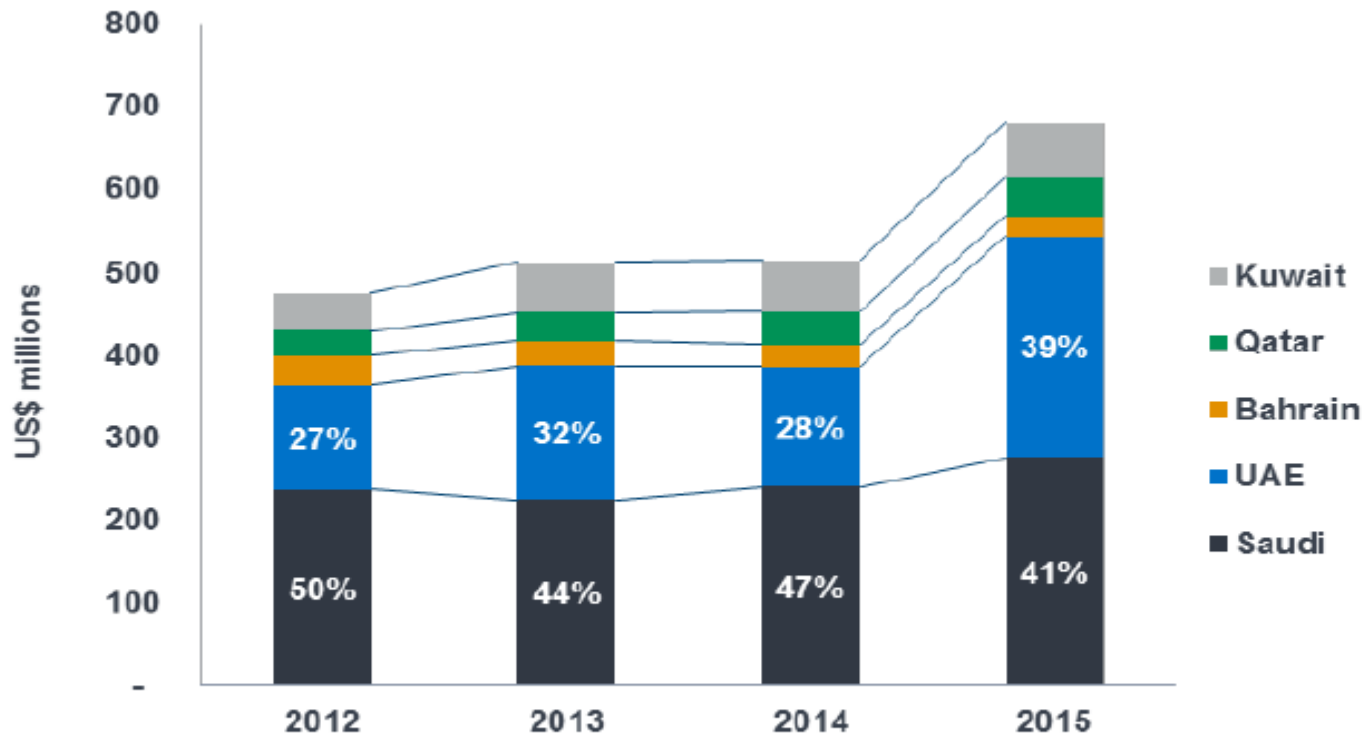

Percentages above indicate the market share of the country in the region

Source: Milliman analysis of industry data. Figures may not be additive due to rounding.

رشد تکافل خانواده در GCC

FIGURE 11: FAMILY TAKAFUL GWC IN GCC (US\$)

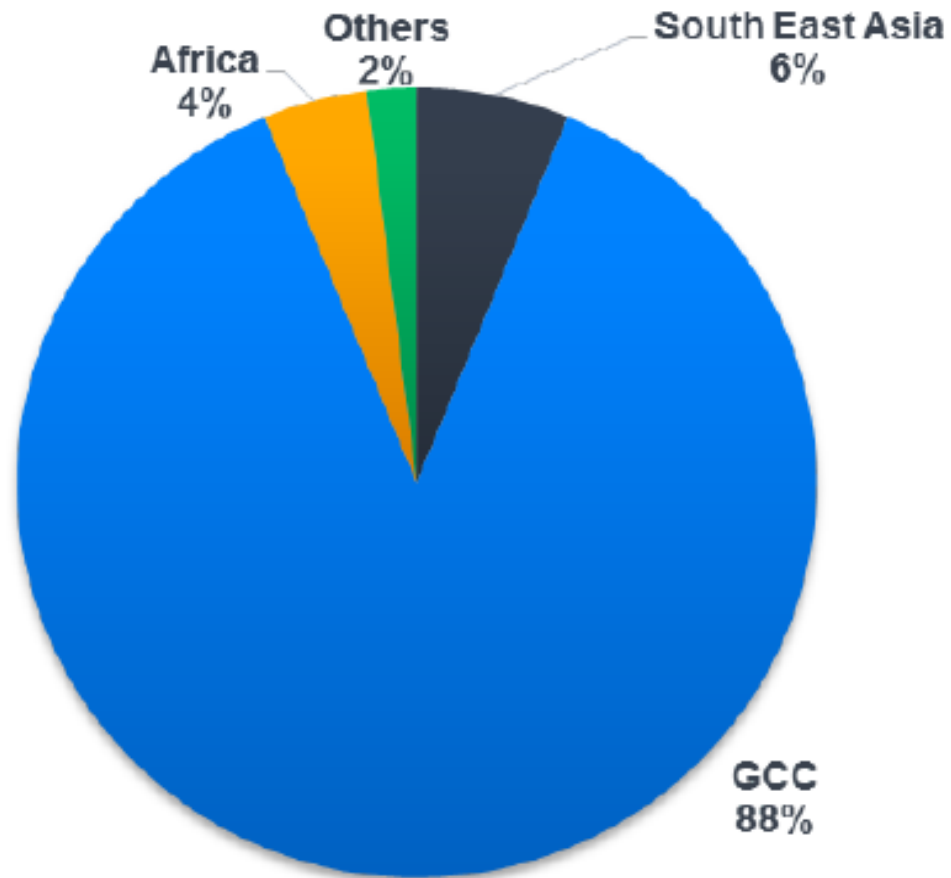

Percentages above indicate the market share of the country in the region

Source: Milliman analysis of industry data. Figures may not be additive due to rounding.

سهم مناطق مختلف دنیا در تکافل عادی

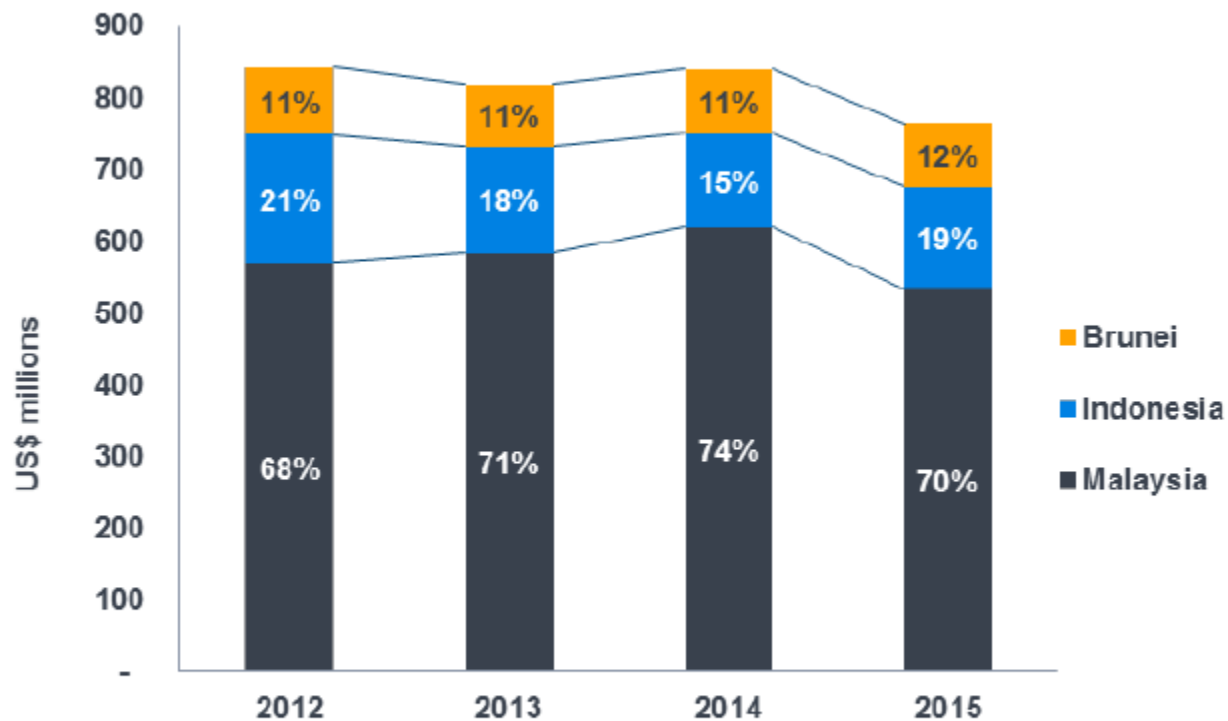
FIGURE 14: % OF GENERAL TAKAFUL GWC BY KEY REGIONS IN 2015 (US\$)

Source: Milliman analysis of industry data. Figures may not be additive due to rounding.

رشد تکافل عادی در جنوب شرق آسیا

FIGURE 15: GENERAL TAKAFUL GWC IN SOUTH EAST ASIA (US\$)

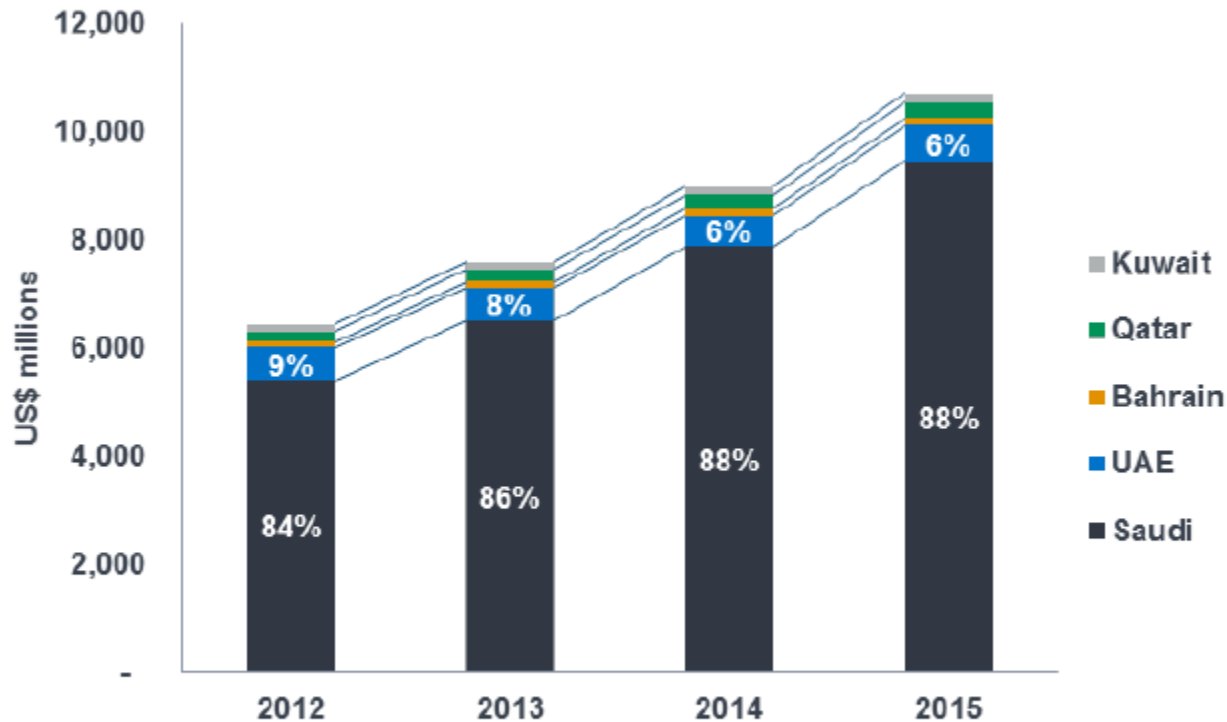

Percentages above indicate the market share of the country in the region

Source: Milliman analysis of industry data. Figures may not be additive due to rounding.

رشد تکافل عادی در GCC

FIGURE 16: GENERAL TAKAFUL GWC IN GCC (US\$)

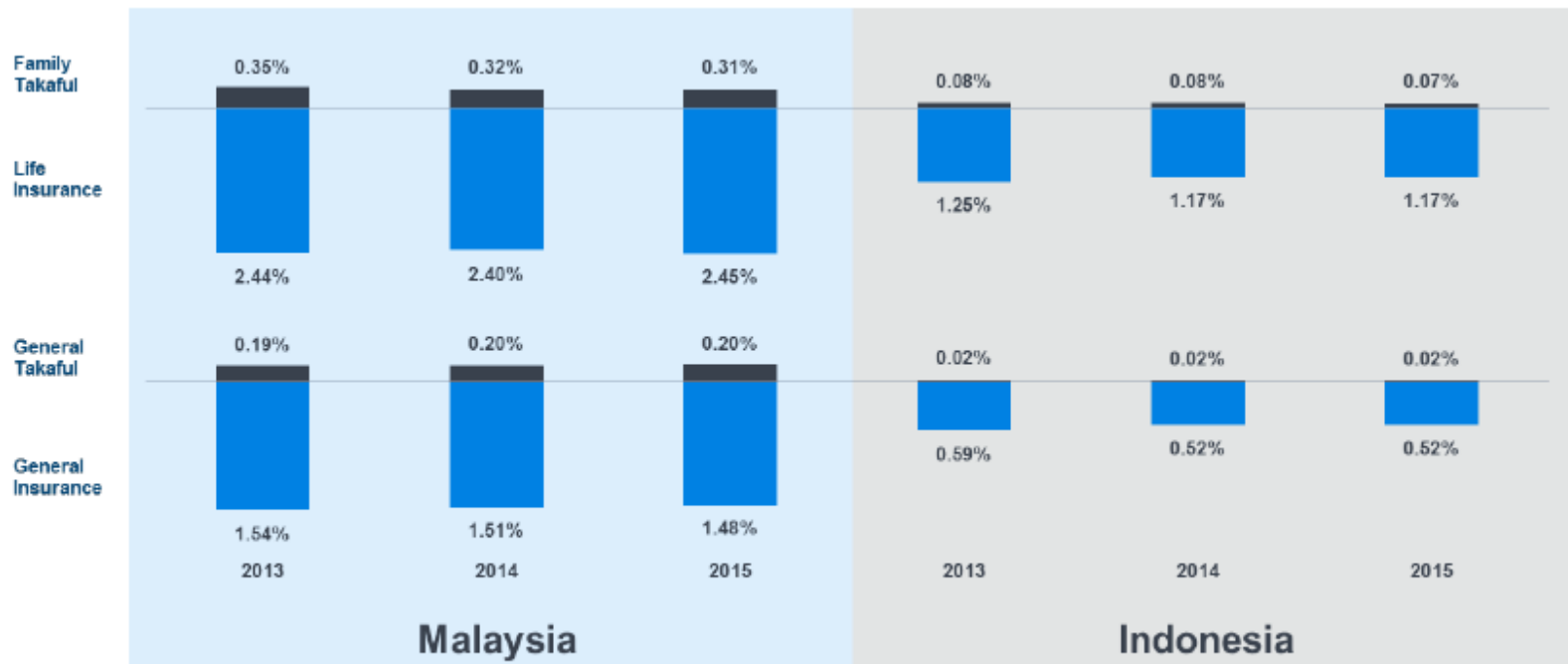

Percentages above indicate the market share of the country in the region

Source: Milliman analysis of industry data. Figures may not be additive due to rounding.

سهم تکافل عادی و خانواده از کل بیمه‌های شرق آسیا

FIGURE 17: PENETRATION RATES FOR MALAYSIA AND INDONESIA

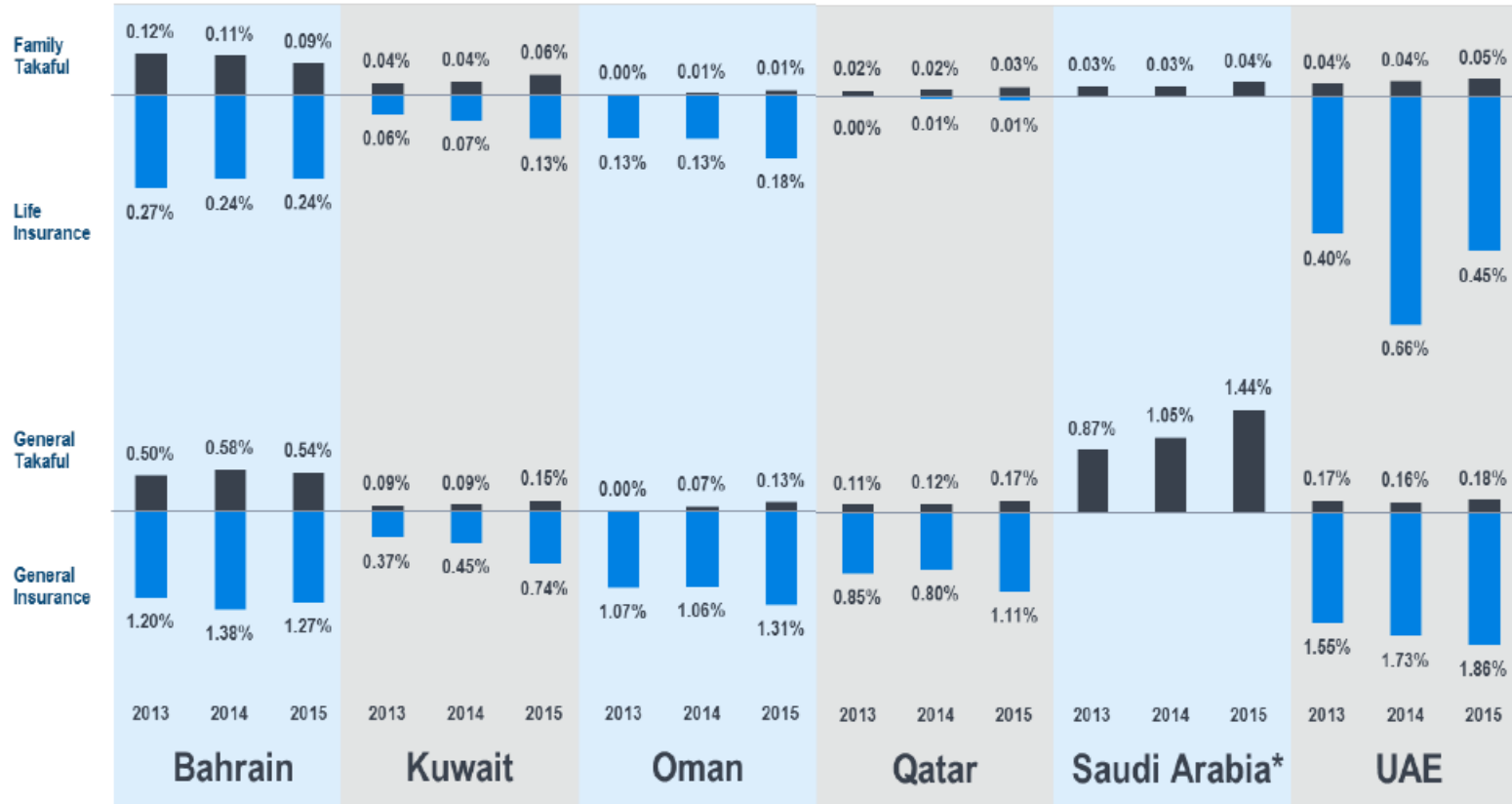

Source: Milliman analysis of industry data

سهم تکافل عادی و خانواده از کل بیمه‌های GCC

FIGURE 18: PENETRATION RATES FOR GCC

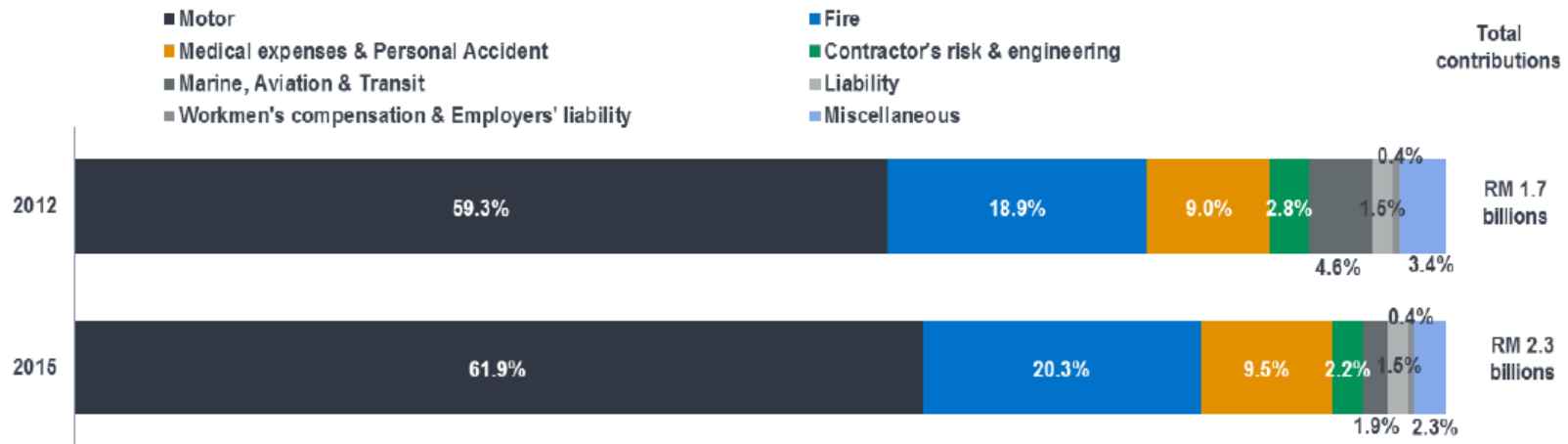

* Saudi Arabia is considered as 100% Shariah-compliant in line with the cooperative laws in the country.

Source: Milliman analysis of industry data

مقایسه حجم و نوع قراردادهای تکافل

FIGURE 24: GENERAL TAKAFUL CONTRIBUTIONS IN 2012 AND 2015 BY LINE OF BUSINESS IN RM

Source: Milliman analysis of industry data. Figures may not be additive due to rounding.

تکافل در مالزی

در سال ۱۹۸۴ مالزی اقدام به تصویب اولین قانون تکافل کرد.

بیش از ۸۰ درصد بازار بیمه مالزی بر اساس بیمه تکافل فعالیت می کنند.

بیش از ۱۵ درصد تولید ناخالص مالزی در انحصار بیمه تکافل می باشد.

بانک مرکزی مالزی به عنوان نهاد نظارتی، بر عملکرد این شرکت ها نظارت دارد.

مالزی با ۳۱ درصد و ۹۹۷ میلیون دلار بیشترین سهم را در بازار تکافل دنیا دارد.

تکافل در اندونزی

در ۱۹۹۴ میلادی دو شرکت تکافل در اندونزی ثبت شد.

در سال ۲۰۱۷، کل حق بیمه صادر شده در اندونزی ۹.۵ میلیارد دلار بوده که سهم تکافل ۴۰۵ میلیون دلار بوده. این عدد در سال ۲۰۰۷، ۱۵۰ میلیون دلار بوده است.

اندونزی ۱۳ درصد از بازار تکافل دنیا را در اختیار دارد و دومین کشور از نظر سهم بازار می‌باشد.

تکافل در عربستان

تنها شرکت بیمه تکافل در عربستان سعودی، شرکت ملی بیمه تعاونی است.

عربستان با ۱۲ درصد (۶۲ میلیون دلار) سومین کشور از نظر سهم بازار می‌باشد.

در سال های اخیر قوانین جدیدی جهت اجباری شدن بیمه برای وسایل نقلیه و بیمه شخص ثالث تدوین شده که می‌تواند باعث رونق بیشتر تکافل در عربستان بشود.

تکافل در بنگلادش

در اوایل ۱۹۹۹، بیمه تکافل در بنگلادش تشکیل شد.

از مشکلات شرکتهای بیمه اسلامی در بنگلادش، فقدان مؤسسات تکافل اتکایی است. از این رو شرکت های بیمه اسلامی برای بیمه اتکایی به شرکتهای بیمه اتکایی مرسوم روی می آورند.

سه شرکت بیمه تکافل که در بنگلادش فعالیت می کنند، عبارتند از:

- ✓ بیمه اسلامی بنگلادش با مسئولیت محدود که در زمینه بیمه عمومی فعالیت می کند،
- ✓ بیمه اسلامی زندگی خاور دور با مسئولیت محدود،
- ✓ بیمه بازرگانی اسلامی با مسئولیت محدود.

تکافل در اروپا و انگلستان

دیدگاه در میان سرمایه‌گذاران بریتانیایی و اروپایی وجود دارد که وارد شدن به بازار بیمه اسلامی پرریسک است.

با این حال انجمن بیمه اسلامی لندن به دنبال حداکثر رساندن پتانسیل این بازار است و اقداماتی در جهت آشنایی سرمایه‌گذاران با بیمه تکافل کرده است.

کارشناسان می‌گویند بیمه تکافل می‌تواند برای نظام بازنشستگی اروپا راه حل مناسبی باشد و فرصت طلایی را در برابر جوامع اروپایی قرار می‌دهد.

بررسی وضعیت بیمه تکافل در ایران

ایران یکی از پیشگامان صنعت بیمه در میان کشورهای منطقه و آسیاست به طوری که نخستین قانون بیمه در ایران، در سال ۱۳۱۶ به تصویب مجلس شورای ملی رسید، ولی پس از حدود هشت دهه از تصویب و اصلاحات این قانون، هنوز صنعت بیمه کشور دچار چالش‌های جدی است.

پایین بودن ضریب نفوذ بیمه در ایران به نسبت میانگین‌های جهانی، عدم تعامل مناسب با بازارهای جهانی در قبول و واگذاری بیمه اتکالی، بالا بودن قیمت تمام‌شده محصولات بیمه‌ای کشور، عدم حضور شرکتهای بیمه‌ای تخصصی و وجود انحصار در بازار بیمه فقدان فرایند سیستماتیک کارآمد، تحقیق به‌منظور تولید و عرضه محصولات بیمه‌ای جدید و ارتقای کیفیت محصولات بیمه‌ای تولیدی موجود، عدم اهتمام جدی به امر آموزش نیروی انسانی در صنعت بیمه و نبود ارتباط منطقی میان آموزش‌های دانشگاهی با نیازهای واقعی بازار بیمه از عمده موضوعاتی است که هنوز در مورد آن باید اقدامات اساسی صورت پذیرد.

محدودیت‌های بیمه تکافل در ایران

عدم آگاهی مشتریان از تکافل

رقابت با شرکت‌های بیمه‌ای مرسوم با سابقه طولانی

عدم توسعه محصولات و بازارهای مالی اسلامی

ضرورت همگن‌سازی

عدم شفافیت موضوع در میان صاحب‌نظران و سیاست‌گذاران بیمه‌ای کشور: طبق اظهار نظر مسئولان به دلیل اینکه در کشور ما تمام فعالیت‌های اقتصادی مطابق اسلام است، نیاز به تکافل نیست.

روش‌ها و ظرفیت‌های قانونی در توسعه بیمه تکافل در کشور

- ✓ شرکت‌های بیمه برای توسعه و بالا بردن بازده سرمایه‌گذاری‌های بیمه‌ای باید تلاش کنند سبد نقدینگی خود را اعم از دارایی‌های مالی خود متنوع و قابل دسترس کنند.
- ✓ در این میان بازدهی سرمایه‌گذاری‌ها باید با تعهدات فعالیت بیمه‌گری از نظر مدت و واحد پول همخوانی داشته باشد.
- ✓ به همین منظور شرکت‌های بیمه تکافلی اوراق قرضه اسلامی صکوک را برای تأمین نقدینگی‌هایشان منتشر می‌کنند.

راه‌اندازی قراردادهای تکافل در ایران

✓ با توجه به نیاز کشور در مورد تاسیس يك شرکت بیمه تکافل، بیمه اتکایی امین در خواست تاسیس شرکت بیمه تکافل را به رئیس کل محترم بیمه مرکزی و مدیر عامل محترم منطقه آزاد کیش ارسال نموده است.

✓ این پیشنهاد با استقبال رئیس کل محترم بیمه مرکزی همراه شده و ایشان دستور تسریع در انجام امور مربوط به تاسیس شرکت را صادر نمودند. لازم به ذکر است با توجه به امکانات شرکت در جزیره کیش از جمله دفتر مرکزی شرکت در جزیره کیش و سابقه فعالیت ۱۹ ساله تاسیس شرکت بیمه تکافل هزینه چندانی برای شرکت نخواهد داشت.

پیشنهادها

- برای بسترسازی و امکان استفاده از ظرفیت رو به گسترش تکافل در کشورهای اسلامی به ویژه ایران موارد ذیل پیشنهاد می شود:

تدوین برنامه‌های آموزشی در صدا و سیما و توجه به معرفی تکافل در برنامه‌سازی‌ها

توسعه محصولات، همگن‌سازی و استانداردسازی الگوهای تجاری و مقررات

با توجه به عدم سابقه صنعت تکافل در ایران، شفاف‌سازی قانونی برای تکافل به رشد این بازارها سرعت می‌بخشد.

توسعه و گسترش بازارهای اولیه صکوک و در نتیجه توسعه‌یافتگی بازارهای ثانویه و نقدشوندگی آنها

تربیت نیروهای متخصص در حوزه صنعت تکافل

با سپاسی از توجه شما